

Organizacje pozarządowe w procesie programowania regionalnych programów operacyjnych Na lata 2014-2020

Wnioski i rekomendacje z raportów regionalnych
Ogólnopolska Federacja Organizacji Pozarządowych

Warszawa, grudzień 2015

Skróty używane w raporcie:

bd – brak danych
EFRR – Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
EFS – Europejski Fundusz Społeczny
GPI – Główny Punkt Informacyjny [o funduszach europejskich – przyp. red.]
IZ – Instytucja Zarządzająca
IOK – Instytucja Organizująca Konkurs
IP – Instytucja Pośrednicząca
IZ – Instytucja Zarządzająca
JST – jednostki samorządu terytorialnego
KPFOP – Kujawsko-Pomorska Federacja Organizacji Pozarządowych
LPI – Lokalny Punkt Informacyjny
MPI – Mobilny Punkt informacyjny
MPiPS – Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej
NGOs – organizacje pozarządowe
OFOP – Ogólnopolska Federacja Organizacji Pozarządowych
OSI – Obszar Strategicznej Interwencji
OWES – Ośrodek Wspierania Ekonomii Społecznej
POKL – Program Operacyjny Kapitał Ludzki
POWER – Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój
RPO – Regionalny Program Operacyjny
ROEFS – Regionalny Ośrodek Europejskiego Funduszu Społecznego
ŚRDPP – Świętokrzyska Rada Działalności Pożytku Publicznego
SzOOP – Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych
UM – Urząd Marszałkowski
WUP – Wojewódzki Urząd Pracy

Publikacja powstała w ramach projektu Monitoring funduszy europejskich, realizowanego w ramach programu Obywatele dla demokracji, finansowanego z Funduszy EOG.

Wydawcy:

Kujawsko-Pomorska Federacja Organizacji Pozarządowych
Fosa Staromiejska 30/3 • 87-100 Toruń • tel. 56 652 23 56
www.federacja-ngo.pl

Ogólnopolska Federacja Organizacji Pozarządowych
ul. Strzelecka 3/12 • 03-433 Warszawa • tel. 22 115 60 21
www.ofop.eu • <https://www.facebook.com/ofop.eu>

Wszystkie materiały w numerze, o ile nie są dokumentami, zdjęciami lub nie oznaczono ich inaczej, podlegają licencji Creative Commons: Uznanie autorstwa – na tych samych warunkach 3.0 Polska <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/pl/> Tzn. można dowolnie kopiować, rozpowszechniać, odtwarzać i wykonywać utwory i tworzyć utwory zależne pod warunkiem, że:

- zostanie uznane autorstwo (utwór należy oznaczyć w sposób określający autora, o ile jest podany, i źródło);
- utwór będzie rozpowszechniany na tych samych warunkach (zmieniając utwór, przekształcając go lub tworząc na jego podstawie, wolno rozpowszechniać powstały utwór zależny jedynie na tej samej, podobnej lub kompatybilnej licencji).

1. WSTĘP ORAZ INFORMACJA O PROJEKCIE	5
2. METODOLOGIA RAPORTU	6
3. UDZIAŁ ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH W PROCESIE PROGRAMOWANIA REGIONALNYCH PROGRAMÓW OPERACYJNYCH	6
3.1 CIAŁA DIALOGU	6
3.2 KONSULTACJE PUBLICZNE	8
4. ORGANIZACJE POZARZĄDOWE JAKO BENEFICJENCI REGIONALNYCH PROGRAMÓW OPERACYJNYCH	11
4.1 POZIOM SATYSFAKCJI ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH Z DOTYCZĄCYCH ICH ZAPISÓW W REGIONALNYCH PROGRAMACH OPERACYJNYCH	11
5. PROCES POWOŁYWANIA KOMITETÓW MONITORUJĄCYCH REGIONALNE PROGRAMY OPERACYJNE	12
5.1 KLUCZOWE KWESTIE ZWIĄZANE Z PROCESEM POWOŁYWANIA KOMITETÓW MONITORUJĄCYCH REGIONALNE PROGRAMY OPERACYJNE	12
6. KOMPETENCJE KOMITETÓW MONITORUJĄCYCH REGIONALNE PROGRAMY OPERACYJNE	20
6.1 ZADANIA KOMITETÓW MONITORUJĄCYCH	20
6.2 REALIZACJA ZADAŃ KOMITETÓW MONITORUJĄCYCH	21
6.3 SPOSÓB PODEJMOWANIA DECYZJI PRZEZ KOMITETY MONITORUJĄCE REGIONALNE PROGRAMY OPERACYJNE	21
7. REKOMENDACJE	22
8. LOKALNE PUNKTY INFORMACYJNE (LPI)	24
8.1 MODEL FUNKCJONOWANIA LPI	24
8.2 PROCEDURA KONKURSOWA – WYBÓR OPERATORÓW PUNKTÓW INFORMACYJNYCH	25
9. OCENA PRAKTYCZNYCH DZIAŁAŃ LPI W WOJEWÓDZTWACH	26
9.1. DOSTĘPNOŚĆ INFORMACJI O FUNKCJONOWANIU LPI	26
9.2 POZIOM DOSTĘPNOŚCI LPI NA TERENACH POZAMIEJSKICH	27
10. OBSŁUGA KLIENTÓW	27
10.1 OBSŁUGA MAILOWA	27
10.2 OBSŁUGA TELEFONICZNA	31
11. SPOTKANIA LPI Z POTENCJALNYMI BENEFICJENTAMI	35
12. REKOMENDACJE	36
13. DOSTĘP ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH DO ŚRODKÓW FINANSOWYCH W RAMACH REGIONALNYCH PROGRAMÓW OPERACYJNYCH 2014-2020	39
13.1 DOSTĘP DO INFORMACJI O DYSTRYBUCJI ŚRODKÓW Z EFS I EFRR W RAMACH KONKURSÓW RPO 2014+	39
13.2 KRYTERIA WYBORU PROJEKTÓW	45
13.3 PROCEDURA OCENY WNIOSKÓW	53
13.4 POZIOM ZAINTERESOWANIA KONKURSAMI	54
13.5 UWAGI DODATKOWE	55
14. REKOMENDACJE	55

1. WSTĘP ORAZ INFORMACJA O PROJEKCIE

W perspektywie finansowej 2014-2020 władze regionalne mają większy niż we wcześniejszych latach wpływ na wydatkowanie funduszy europejskich – urzędy marszałkowskie województw będą zarządzać znaczną częścią funduszy EFRR i EFS. Tym ważniejsza staje się więc rola przedstawicieli partnerów ze strony społeczeństwa obywatelskiego na poziomie regionalnym. Trzeba zaznaczyć, że dotychczas kontrola społeczna w kwestii wydatkowania funduszy europejskich była w regionach znacząco słabsza niż na poziomie krajowym, ponieważ na poziomie krajowym w proces ten były zaangażowane duże, ogólnopolskie organizacje infrastrukturalne, mające odpowiednio większe doświadczenie w procesach rzeczniczych.

Potrzebę wzmocnienia partnerów spoza administracji w procesie programowania i wdrażania funduszy UE dostrzegła również Komisja Europejska¹, wprowadzając zasadę partnerstwa jako jedno z pięciu najważniejszych założeń dla wydatkowania funduszy europejskich oraz tworząc tzw. Kodeks Partnerstwa, który obliguje rządy krajów członkowskich do włączania partnerów w proces planowania, wdrażania, współzarządzania i monitorowania. Organizacje będą zatem musiały być włączane w te procesy i będą potrzebować wsparcia organizacyjno-merytorycznego.

Aby w odpowiedni sposób wesprzeć organizacje pozarządowe w procesie programowania i monitorowania perspektywy 2014-2020, OFOP oraz KPFOF zainicjowały projekt „Monitoring funduszy europejskich”, mający na celu zbudowanie systemu monitoringu funduszy europejskich na poziomie regionalnym, finansowany z Funduszy EOG w ramach programu Obywatele dla Demokracji Fundacji Batorego.

W ramach projektu powołany został ogólnopolski panel ds. monitorowania funduszy europejskich na poziomie regionalnym. Do panelu zaproszono przedstawicieli organizacji pozarządowych ze wszystkich 16 województw, w szczególności osoby popierane przez regionalne federacje organizacji pozarządowych. Panel funkcjonuje w trybie ciągłym i służy gromadzeniu i wymianie informacji o sytuacji w regionach. Zadaniem członków panelu jest organizowanie spotkań z lokalnymi liderami społeczeństwa obywatelskiego, mających pomóc w zdiagnozowaniu występujących problemów, oraz szkoleń otwartych dla wszystkich mieszkańców i lokalnych aktywistów na temat wydatkowania funduszy w ich regionie. Celem podejmowanych działań jest zawiązanie w jak największej liczbie województw środowisk pozarządowych, które będą wspólnie monitorować RPO przez cały okres programowania, oraz stworzenie systemu monitoringu funduszy europejskich na poziomie RPO.

Członkowie panelu są otwarci na współpracę z zainteresowanymi przedstawicielami organizacji pozarządowych w regionie – więcej zaangażowanych głosów to lepsza diagnoza problemów oraz mocniejsze argumenty w dialogu z administracją. Dzięki wsparciu OFOP-u wnioski z monitoringu na poziomie regionalnym będą sygnalizowane również Ministerstwu Infrastruktury i Rozwoju oraz rozpowszechniane wśród zainteresowanych środowisk w całym kraju.

---

¹ [Rozporządzenie Delegowane Komisji \(UE\) nr 240/2014 z 07.01.2014 r. w sprawie europejskiego kodeksu postępowania w zakresie partnerstwa w ramach europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych](#) (data dostępu: 26.11.2015), [Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady \(UE\) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady \(WE\) nr 1083/2006](#) (data dostępu: 26.11.2015).

2. METODOLOGIA RAPORTU

Eksperci OFOP-u i KPFP-u we współpracy z członkami panelu opracowali metodologię monitoringu obejmującą trzy obszary:

I. Komitety monitorujące RPO

II. Informacja o funduszach europejskich

III. Dostępność funduszy europejskich dla organizacji pozarządowych

W oparciu o tę metodologię od członków panelu zebrane zostały porównywalne na poziomie krajowym dane w celu opublikowania ich w zagregowanej formie w raporcie ogólnopolskim – który to raport trzymacie Państwo w rękach.

Informacje, wnioski i rekomendacje zawarte w poniższym raporcie są oparte na informacjach przekazanych w raportach wojewódzkich przez ekspertów OFOP-u ds. monitoringu funduszy UE, którzy działają na poziomie regionalnym. Ze względu na drobne różnice w szczegółowości podanych danych nie wszystkie informacje mogą być poddane dokładnym porównaniom pomiędzy województwami.

Źródła informacji wykorzystane przy tworzeniu raportów regionalnych to strony internetowe IZ RPO, strony RPO w serwisie funduszeuropejskie.gov.pl, dokumenty programowe, takie jak kolejne wersje RPO, SzOOP i pozostałe materiały regulujące i dokumentujące prace komitetów, takie jak regulaminy działania komitetów, oraz uchwały i protokoły z posiedzeń. Informacje pochodzą również z ankiet i wywiadów przeprowadzanych z przedstawicielami organizacji pozarządowych oraz z obserwacji i analiz własnych autorów.

Ze względu na daty sporządzania raportów regionalnych poszczególne części raportu obrazują stan bieżący w danym okresie – dane na temat wyborów do Komitetów Monitorujących zostały przekazane OFOP-owi w okresie od lutego do września 2015 r., dane o Lokalnych Punktach Informacyjnych oraz konkursach w ramach RPO – w okresie od września do grudnia 2015 r.

W poszczególnych rozdziałach zamieszczamy opisy przytaczane przez autorów raportów wojewódzkich. Ze względu na monitoringowy charakter projektu oraz fakt, że jego celem jest przede wszystkim próba wyłapania ewentualnych nieprawidłowości, tak by w przyszłości można było wprowadzić wszelkie potrzebne usprawnienia procesu, koncentrują się one przede wszystkim na kwestiach wymagających dalszych usprawnień w kolejnym okresie programowania.

3. UDZIAŁ ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH W PROCESIE PROGRAMOWANIA REGIONALNYCH PROGRAMÓW OPERACYJNYCH

3.1 CIAŁA DIALOGU

Włączenie partnerów spoza administracji w proces programowania Regionalnych Programów Operacyjnych miało miejsce na podstawie Uchwały nr 1/2013 Międzyresortowego Zespołu do spraw Programowania i Wdrażania Funduszy Strukturalnych i Funduszu Spójności Unii Europejskiej z 4

lutego 2013 r. w sprawie powołania Grup roboczych wspierających prace nad przygotowaniem programów operacyjnych na lata 2014-2020² oraz uchwał zarządów poszczególnych województw.

W większości województw zostały powołane grupy robocze ds. RPO. Niestety, zabrakło transparentnej procedury wyboru członków oraz, w niektórych województwach, informacji o składzie grupy roboczej. Pojawił się również szereg innych budzących wątpliwości kwestii zgłaszanych przez przedstawicieli organizacji pozarządowych.

W woj. lubuskim grupa robocza była traktowana jako ciało konsultacyjne i jako koordynujące ciało doradcze. Jednakże w jej skład na etapie konsultowania pierwszej wersji projektu RPO wchodził głównie przedstawiciele administracji.

W województwie opolskim, pomimo wskazania organizacji pozarządowych jako uczestników grupy roboczej, nie udało się uzyskać informacji, ile i jakie konkretnie organizacje pozarządowe zostały zaproszone do prac nad RPO. Na przykład rozmowa z przedstawicielami Opolskiego Centrum Wspierania Inicjatyw Pozarządowych (OCWiP) wykazała, że nie otrzymali oni żadnego zaproszenia, nie wiedzieli też, że taka grupa robocza została powołana. OCWiP jest jedną z większych organizacji pozarządowych w woj. opolskim – faktycznie działając na rzecz organizacji pozarządowych; inicjuje wiele działań, w tym projektowych, wspierających organizacje pozarządowe. Jest inicjatorem utworzenia federacji organizacji pozarządowych – federacja została już zarejestrowana, trwa jeszcze proces kształtowania się jej władz. Wydaje się zatem, że to organizacja, która powinna otrzymać zaproszenie.

W województwie śląskim grupa robocza funkcjonowała pod nazwą Regionalne Forum Terytorialne Województwa Śląskiego. Przedstawiciele organizacji w RFT byli powoływani przez Marszałka, co oznacza, że nie było wyborów ani konsultacji, kto powinien reprezentować środowisko organizacji pozarządowych. Ponadto organizowano warsztaty, np. dotyczące ewaluacji poprzedniego okresu programowania czy wstępnego programowania nowego okresu, jednak nie było na nie otwartej rekrutacji. Zapraszano jedynie wybrane organizacje. W czasie spotkań Regionalnego Forum Terytorialnego nie wykorzystywano form aktywnych (warsztaty, burza mózgów) przy wypracowaniu założeń, była to raczej prezentacja tego, co wypracował UM. Zgłaszane przez organizacje uwagi w części zostały uwzględnione.

W województwie świętokrzyskim powołano Grupę Roboczą ds. Rekomendacji do Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014- 2020 oraz Zespół Redakcyjno-Programowy ds. opracowania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020, jednakże w treści uchwały ustanawiającej Grupę Roboczą nie został podany jej skład osobowy. Ze względu na brak informacji na temat składu i zakresu prac Grupy Roboczej oraz brak informacji w internecie czy uchwałach Zarządu o udziale organizacji pozarządowych w tworzeniu dokumentu RPO – nie można stwierdzić, czy umożliwiono sektorowi obywatelskiemu współtworzenie pierwszej wersji RPO.

Z kolei w województwie warmińsko-mazurskim na wymienionych 21 przedstawicieli tylko jeden reprezentował organizacje pozarządowe. Pracę grupy ds. RPO ograniczała ponadto zbyt mała ilość spotkań i przedwczesne zakończenie prac – na pewnym etapie (wg opinii jednego z członków grupy, program był wypracowany w trzech czwartych) nie było już czasu na kolejne spotkania. Opracowanie

---

² Na dzień 9.12.2015 r. tekst uchwały jest dostępny na portalu podlaskiego RPO na lata 2007-2013: <http://www.rpowp.wrotapodlasia.pl/private/upload/file/e05ba79ebe8ddd347485ef0b7b71f17c.pdf>

Programu zostało dokończone przez pracowników Urzędu Marszałkowskiego. Grupa nie dostała wypracowanego projektu ani do konsultacji, ani nawet do zapoznania się.

3.2 KONSULTACJE PUBLICZNE

Zgodnie z zapisami art. 41 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (tekst jednolity Dz.U. 2001 Nr 142 poz.1590 z późn. zm.)³ oraz art. 6 ust. 4 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (tekst jednolity Dz.U 2009 Nr 84 poz. 712 z późn. zm)⁴, zadaniem samorządów było przeprowadzenie konsultacji społecznych tekstów Regionalnych Programów Operacyjnych.

W województwie lubelskim organizacje pozarządowe miały możliwość konsultowania RPO i uczestniczyły w tym procesie szczególnie w początkowym okresie tworzenia dokumentu, tj. do końca 2013 r. Władze samorządowe szczebla wojewódzkiego przeprowadziły dwie otwarte tury konsultacyjne; konsultacje wstępne w sierpniu 2013 r. i konsultacje właściwe, które trwały do 22 listopada 2013 r. Kolejne wersje RPO, począwszy od wersji przyjętej 8 kwietnia 2014 r., nie były poddawane pod konsultacje. 19 grudnia 2014 r. przyjęto ostateczną wersję dokumentu.

W województwie lubuskim, co ciekawe, tekst podsumowujący konsultacje społeczne założeń RPO pojawił się 11 lipca 2013 r., czyli jeszcze przed organizowanymi przez IZ spotkaniami dla organizacji pozarządowych. Prace nad wersjami RPO od wersji nr 2 do wersji ostatecznej prowadzone były już praktycznie bez udziału przedstawicieli organizacji. Zaprzestano również publikowania kolejnych wersji dokumentu. Autorom raportu nie są znane powody takiej decyzji.

W województwie podkarpackim w okresie od 28 stycznia do 3 marca 2014 r. przeprowadzone zostały konsultacje społeczne projektu Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020 oraz Prognozy oddziaływania na środowisko. Oba dokumenty zostały zaprezentowane i omówione podczas pięciu spotkań konsultacyjnych, które miały jednak charakter bardziej informacyjny (opierały się na prezentacjach dotyczących RPO) niż konsultacyjny.

W województwie śląskim w ramach konsultacji publicznych RPO odbyło się wiele spotkań, jednak były one skierowane przede wszystkim do JST (konsultowanie kwestii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych czy Regionalnych Inwestycji Terytorialnych). Mimo rekomendacji, aby konsultować dokumenty na jak najwcześniejszym etapie prac, większość spotkań miała charakter prezentacji rozwiązań wypracowanych przez IZ. Zabrakło aktywnych form konsultacji w postaci np. spotkań warsztatowych. Niestety responsywność IZ była praktycznie zerowa – do 31.08.2015 nie powstał raport z konsultacji. Przeprowadzane były również specjalne konsultacje RPO z organizacjami pozarządowymi. Z uzyskanych informacji wynika, że w latach 2013 i 2014 odbyły się dwa spotkania dla NGO – jedno dla wąskiej grupy organizacji dotyczące roli sektora w realizacji RPO, drugie z szerokim udziałem reprezentantów sektora – pełniące głównie funkcje informacyjne w zakresie pierwszego zarysu SzOOP. Organizacje brały udział w konsultacjach RPO. W związku z brakiem upublicznionego raportu podsumowującego proces konsultacji trudno odpowiedzieć na pytanie, ile organizacji brało udział w konsultacjach oraz jaki procent uwag został uwzględniony, w oparciu o obiektywne dane.

---

³ Internetowy System Aktów Prawnych: <http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20011421590> (data dostępu: 09.12.2015 r.).

⁴ Tamże: <http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20062271658> (data dostępu: 09.12.2015 r.).

W województwie świętokrzyskim konsultacjom została poddana druga wersja RPO. Konsultacje trwały od 15 listopada do 20 grudnia 2013 r. Zorganizowano siedem spotkań „konsultacyjnych” (z zaproszonych 1958 osób wzięło udział jedynie 613 – nieco ponad 30%), osiem konferencji oraz jedną konferencję zamykającą. 11 organizacji zgłosiło uwagi, które zostały częściowo uznane. Kolejne trzy wersje dokumentu konsultacjom nie były już poddawane. Konsultacjom poddano również „Prognozę oddziaływania na środowisko projektu RPO Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020”, nie organizowano jednak spotkań z organizacjami ani samorządami na ten temat, nie poproszono też o opinię Świętokrzyskiej Rady Działalności Pożytku Publicznego (przynajmniej nie ma informacji o takiej prośbie). Nie wpłynęła również żadna uwaga do dokumentu środowiskowego. Konsultacje obu dokumentów nie wykorzystywały palety narzędzi konsultacyjnych umożliwiających zebranie opinii od jak największej liczby podmiotów.

W województwie warmińsko-mazurskim RPO został poddany konsultacjom społecznym, które przebiegały w sposób pośredni i bezpośredni. Na 10 zorganizowanych spotkań jedno było skierowane do grupy organizacji pozarządowych (było to jednocześnie spotkanie, w którym frekwencja była najwyższa). Spotkanie odbyło się 14 lutego 2014 r. w Ostródzie. Biorąc pod uwagę topografię województwa warmińsko-mazurskiego oraz fakt, że np. spotkania konsultacyjne skierowane do przedsiębiorców organizowane były w trzech miastach będących stolicami subregionu, trzeba przyznać, że zorganizowanie jedynego spotkania dla organizacji pozarządowych w miejscowości, do której np. organizacje z Ełku mają blisko 200 km, jest niezgodne z zasadą powszechności dostępu do konsultacji, a przecież proces konsultacji skierowany był zarówno do przedsiębiorców, jak i organizacji pozarządowych. Efektywniejsze byłoby wykorzystanie obecności przedstawicieli organizatora konsultacji w stolicach subregionów i zorganizowanie dodatkowo np. popołudniowych spotkań konsultacyjnych dla przedstawicieli organizacji pozarządowych. Sprawozdanie z konsultacji zamieszczone zostało w wersji nieedytowalnej w formacie PDF, co zdecydowanie utrudnia analizę dokumentu. Warto zamieszczać np. tabele z wynikami konsultacji w wersji doc. lub xls. Według przedstawicieli organizacji obecnych na spotkaniu (zapytanych na potrzeby monitoringu), spotkanie miało bardziej charakter spotkania informacyjnego niż konsultacyjnego, służącego prezentacji założeń. W opinii jednego z uczestników spotkania, zabrakło przestrzeni do konsultacji, otwarcia na modyfikacje, zmiany, propozycje. Organizacje brały więc udział w konsultacjach społecznych w charakterze bardziej ich obserwatora niż uczestnika. Nie skorzystano z dodatkowej formy konsultacji z Radą Organizacji Pozarządowych Województwa Warmińsko-Mazurskiego czy Radą Działalności Pożytku Publicznego Województwa Warmińsko-Mazurskiego. Informacje o wynikach konsultacji zostały zamieszczone na stronie w formie sprawozdania zawierającego odniesienie się do każdej zgłaszanej uwagi, co jest właściwym sposobem prezentowania wyników. Natomiast sposób rozpowszechniania wyników konsultacji był nieefektywny. Odesłania do strony internetowej (linki) są zbyt ogólne i w efekcie użytkownik musi przeszukać stronę „ręcznie”.

Tabela 1.

	Organizacje były zaproszone do ciał dialogu przy programowaniu RPO – np.	Organizacje brały czynny udział w pracach ciał dialogu	Ogłoszone zostały szerokie konsultacje publiczne RPO	Przeprowadzane były specjalne konsultacje z NGO RPO	Organizacje brały udział w konsultacjach RPO	Uwagi organizacji do RPO zostały w większości wzięte pod

	grupy robocze	nad RPO				uwagę
Dolnośląskie	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK
Kujawsko-Pomorskie	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	Częściowo
Lubelskie	TAK	TAK	TAK	NIE	TAK	Częściowo
Lubuskie	NIE	NIE	TAK	TAK	TAK	NIE
Łódzkie	TAK	NIE	TAK	TAK	TAK	TAK
Małopolskie	NIE	NIE	TAK	NIE	TAK	NIE
Mazowieckie	TAK	TAK	TAK	NIE	TAK	TAK
Opolskie	NIE	NIE	TAK	NIE	TAK	NIE
Podkarpackie	TAK	TAK	TAK	NIE	TAK	NIE
Podlaskie	bd	bd	TAK	TAK	TAK	Częściowo
Pomorskie	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	NIE
Śląskie	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	Częściowo
Świętokrzyskie	NIE	NIE	TAK	NIE	TAK	Częściowo
Warmińsko-Mazurskie	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	Częściowo
Wielkopolskie	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK
Zachodniopomorskie	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK

Z przedstawionych powyżej danych wynika, że nie we wszystkich województwach organizacje pozarządowe zostały zaproszone do udziału w pracach grup roboczych ds. programowania RPO 2014-2020, jednakże w większości województw, w których organizacje nie były członkiem grup roboczych, przeprowadzono konsultacje RPO z organizacjami pozarządowymi, zaś organizacje brały w nich czynny udział. We wszystkich województwach zostały przeprowadzone konsultacje społeczne, co wynika bezpośrednio z zapisów odpowiednich, przytoczonych wcześniej ustaw.

4. ORGANIZACJE POZARZĄDOWE JAKO BENEFICJENCI REGIONALNYCH PROGRAMÓW OPERACYJNYCH

4.1 POZIOM SATYSFAKCIJ ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH Z DOTYCZĄCYCH ICH ZAPISÓW W REGIONALNYCH PROGRAMACH OPERACYJNYCH

W woj. lubuskim narzędziem, o którego zastosowanie zabiegały lubuskie organizacje pozarządowe, Lokalne Grupy Działania, a także Rada Działalności Pożytku Publicznego Woj. Lubuskiego, był Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność, który nie znalazł się końcowej wersji RPO – Lubuskie 2020. Trudno również uznać za satysfakcjonujący wpływ środków EFS zaplanowanych w programie na wzmacnianie zdolności instytucjonalnej partnerów społecznych oraz na budowanie potencjału organizacji pozarządowych.

W przypadku woj. opolskiego z SzOOP-u, który został poddany konsultacjom społecznym 9.02.2015, wynika, że możliwość pozyskania środków będą miały duże organizacje pozarządowe działające w danym obszarze tematycznym, ponieważ minimalną wartość projektu określono na 100 tys. zł oraz w kryteriach wyboru projektów przewidziano np. wysokość przychodów.

Organizacje z terenu województwa podlaskiego są uwzględnione w zapisach RPO WP, nie są jednak usatysfakcjonowane tymi zapisami, dla NGOs przeznaczona jest bowiem bardzo mała pula pieniędzy, ponadto organizacje zmuszone są wносить wkład własny w wysokości min. 5%, brakuje również możliwości dofinansowania organizacji działających w obszarze kultury – a to tylko niektóre z powodów do niezadowolenia.

W przypadku woj. pomorskiego uwagi krytyczne dotyczą takich kwestii, jak nieskorzystanie z możliwości wprowadzenia do RPO rozwiązań związanych z RLKS, niejasność zawartych w Programie zapisów (i wskaźników), które umożliwiłyby realizację projektów w zakresie rewitalizacji społecznej. Zarząd Województwa nie uwzględnił również (poza wymuszonym prawem minimalnym udziałem w Komitecie Monitorującym) postulatów włączenia przedstawicieli sektora pozarządowego w prace nad systemem realizacji Programu, w szczególności w zakresie ułatwień dla beneficjentów.

W woj. śląskim jako uzasadnienie odpowiedzi „Uwzględniają w minimalny sposób” podano: „nie widzę możliwości aplikowania”, „preferencje dla dużych organizacji⁵ z wkładem finansowym”, „konieczność wniesienia wkładu własnego”, „obniżenie wkładu własnego”.

W woj. świętokrzyskim przedstawiciele sektora wskazali: „niejasność i nieprecyzyjność wielu zapisów RPO, oczekujemy, że zostaną one jednoznacznie zinterpretowane w SzOOP lub w odrębnych wytycznych”, „największą barierą może okazać się sposób oceny potencjału finansowego, który może zablokować możliwość aplikowania dla nowo tworzonej organizacji pozarządowych”, „RPO pozwala realizować działania związane z wolontariatem – to dla nas bardzo ważne”, „Martwi nie tyle RPO, co brak konsultacji całości SZOOP”, „nasz postulat, by poświęcić oddzielne miejsce na sprawy młodzieży (np. w osi Rozwój edukacji i aktywne społeczeństwo), nie został wzięty pod uwagę” [w procesie konsultacji RPO – przyp. red.].

W przypadku woj. warmińsko-mazurskiego – odpowiadając na pismo Rady Organizacji Pozarządowych Województwa Warmińsko-Mazurskiego, Marszałek poinformował (co podczas

---

⁵ Ankietowane na potrzeby raportu organizacje pozarządowe używały określenia „duża organizacja” bez doprecyzowania parametrów określających, co dokładnie oznacza w tym przypadku „duża” [przyp. red.].

pierwszego posiedzenia potwierdzono), że Szczegółowe Opisy Osi Priorytetowych nie będą poddawane konsultacjom (uzasadnienie: brak czasu, brak takiego obowiązku, ponadto komitet jest wystarczającą reprezentacją, by z nim to skonsultować).

W woj. świętokrzyskim w kwietniu 2015 r. grupa 19 organizacji pozarządowych wystosowała apel do Marszałka Województwa w sprawie przekazania do konsultacji ze stroną społeczną w całości Szczegółowego Opisu Osi Priorytetowych (SZOOP). W województwie przyjęto model formułowania poszczególnych SZOOP sekwencyjnie, w zależności od planowanych konkursów. Uzyskano odpowiedź, że IZ RPO nie mają obowiązku konsultować zapisów SZOOP, jednak wychodząc naprzeciw oczekiwaniom społecznym, poddadzą konsultacjom kryteria ogólne dotyczące wszystkich projektów, a także kryteria szczegółowe Działań i Podziałań, dla których nabory wniosków są planowane w okresie V-VIII 2015. Oczekiwaniem sektora było jednak objęcie konsultacjami całego SZOOP. W lipcu 2015 r. konsultacjom zostały poddane Osie priorytetowe 1-7 RPO (współfinansowane z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego [do 31 sierpnia 2015 r. nie były jeszcze opublikowane wyniki konsultacji – przyp. red.], co można uznać za sukces inicjatywy oddolnej sektora. Organizacje liczą na to, że konsultacje obejmą również Osie współfinansowane z EFS.

5. PROCES POWOŁYWANIA KOMITETÓW MONITORUJĄCYCH REGIONALNE PROGRAMY OPERACYJNE

Zasady wyboru przedstawicieli organizacji pozarządowych do Komitetów Monitorujących RPO określa ordynacja wyborcza⁶, uchwalona 6 października 2014 r.⁷ przez Radę Działalności Pożytku Publicznego. Dokument powstał we współpracy Zespołu Dialogu oraz Rady Działalności Pożytku Publicznego działającej w porozumieniu z grupą 12 postulatów OFOP-u⁸ i Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju oraz Departamentu Pożytku Publicznego w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej.

Ze względu na podobny przebieg powoływania Komitetów Monitorujących we wszystkich województwach oraz szczególną uwagę, jaką poświęcili autorzy raportów wojewódzkich procesowi wyboru pozarządowych członków Komitetów Monitorujących, poniżej prezentujemy najważniejsze kwestie wskazane w województwach, które mogą stanowić podstawę do sformułowania rekomendacji na przyszłość.

5.1 KLUCZOWE KWESTIE ZWIĄZANE Z PROCESEM POWOŁYWANIA KOMITETÓW MONITORUJĄCYCH REGIONALNE PROGRAMY OPERACYJNE

W woj. warmińsko-mazurskim 7 stycznia 2015 r. Rada Działalności Pożytku Publicznego Województwa Warmińsko-Mazurskiego podjęła uchwałę w sprawie ordynacji wyborczej określającej zasady wyboru przedstawicieli organizacji pozarządowych na członków Komitetu Monitorującego Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020. 16 stycznia Rada Działalności Pożytku Publicznego Województwa Warmińsko-Mazurskiego podjęła uchwałę w sprawie zmiany ordynacji wyborczej, jednakże jednolitej wersji ordynacji wyborczej nie

⁶ Ordynacja wyborcza, http://pozytek.gov.pl/download/files/RDPP/komitety_monitorujace_2014-2020/1_zalacznik_nr_1_Ordynacja_wyborcza_KM_2014-2020.docx (data dostępu: 9.12.2015 r.).

⁷ Uchwała nr 86, http://pozytek.gov.pl/download/files/RDPP/komitety_monitorujace_2014-2020/Uchwała_nr_86_ws_zmiany_ordinacji_wyborczej.pdf (data dostępu: 9.12.2015 r.).

⁸ Ogólnopolska Federacja Organizacji Pozarządowych, <http://ofop.eu/aktualnosc/grupa-robocza-12-postulatow> (data dostępu: 9.12.2015 r.).

opublikowano. Uchwała nie posiada opisu (uzasadnienia) ani wstępu (kontekstu) wyjaśniającego delegację RDPP do podjęcia takiej uchwały, informacji o Komitecie Monitorującym (jego zadaniach, kompetencjach), założeniach składu komitetu. Może być zrozumiała jedynie dla osób orientujących się na bieżąco w kwestiach dotyczących wdrażania ROP w województwie warmińsko-mazurskim.

Skład komitetu monitorującego nie został skonsultowany z organizacjami pozarządowymi. Informacja o naborze nie była promowana innymi kanałami czy sposobami.

6 lutego 2015 r. na stronie www.bip.warmia.mazury.pl została opublikowana lista kandydatów na przedstawicieli organizacji pozarządowych z informacją o prawie wniesienia protestu w terminie pięciu dni od ogłoszenia listy. Do listy kandydatów nie załączono ordynacji wyborczej, co byłoby dobrą praktyką. Informację o liście kandydatów rozesłał pocztą elektroniczną wg bazy organizacji pozarządowych sekretariat RDPP. Do maila załączono bezpośredni link do listy, a także ordynację wyborczą. Z technicznych aspektów analizy wyborów – rekomendowane jest sporządzanie listy kandydatów w formie tabel (plik możliwy do edycji), co zdecydowanie poprawia czytelność i ułatwia analizę (również organizatorowi wyborów).

W czasie pomiędzy ogłoszeniem listy kandydatów a ogłoszeniem o głosowaniu nie opublikowano informacji o protestach wyborczych. Informacja na temat protestów została zamieszczona przy spisie kandydatów, jednakże dla osób niezapoznanych ze sprawą była ona niejasna. Nie wyjaśniono protestu, a rozstrzygnięcie pozostawiono Komisji Wyborczej. Ani treść protestu, ani podnoszone argumenty nie są znane. W tym kontekście niezrozumiała jest decyzja Komisji Wyborczej w sprawie wyniku wyborów.

Ordynacja wyborcza nie przewidziała sytuacji braku kandydatów lub zgłoszenie tylko jednego kandydata. Ponadto według ordynacji głosy organizacji pozarządowych i głosy federacji na etapie głosowania na kandydata były równoważne. Na etapie zgłoszenia kandydatów głos federacji był równoważny głosom 10 organizacji pozarządowych (pkt 5.8 Ordynacji wyborczej), natomiast przy głosowaniu na kandydatów analogia nie została zachowana (pkt 6.6).

W woj. podkarpackim sposób przeprowadzenia wyborów określał dokument „Szczegółowe zasady zgłaszania kandydatów do Komitetu Monitorującego RPO WP”, który nie przewidywał składania protestów przez NGOs na poszczególnych etapach wyborów. By się zgłosić, kandydat nie musiał wykazać poparcia nawet jednej organizacji pozarządowej, wystarczyło tylko wypełnienie i przesłanie formularza zgłoszeniowego. Sam formularz nie przewidywał miejsca, gdzie kandydat mógłby opisać siebie jako kandydata do KM, swoje doświadczenie – sylwetkę oraz reprezentowaną organizację. Uniemożliwiło to kandydatom przedstawienie się, opisanie swoich dotychczasowych doświadczeń oraz roli w KM. Ponadto dopuszczalne były jedynie zgłoszenia w formie papierowej – złożone osobiście lub za pomocą poczty tradycyjnej. Nie można było przesłać zgłoszenia mailem. Informacja nie była upowszechniona poprzez newsletter obsługiwany przez RDPP woj. podkarpackiego czy portal www.ngo.pl.

Od 4 do 18 marca 2015 r. trwało głosowanie na zgłoszonych kandydatów. Także na tym etapie możliwe było oddanie głosu w formie papierowej – złożone osobiście w Urzędzie Marszałkowskim lub za pośrednictwem poczty. Nie można było głosować poprzez wysłanie mailem skanu formularza. Woj. podkarpackie jest chyba jedynym regionem, w którym nie dopuszczono oddawania głosów za pośrednictwem poczty elektronicznej, co może być jedną z przyczyn niewielkiej frekwencji. Ponadto przeprowadzono głosowanie na miejsca, na które zgłoszony był tylko jeden kandydat, co też w

pewien sposób warto mieć na uwadze, porównując frekwencję z innymi regionami. Informacja o głosowaniu nie była upowszechniona poprzez newsletter obsługiwany przez RDPP woj. podkarpackiego czy portal www.ngo.pl.

W woj. śląskim z kolei – należałoby zwrócić uwagę, że RDPP nie uzasadniła swoich decyzji w zakresie rekomendowania przedstawicieli NGOs do KM w obszarze ochrony środowiska i zdrowia.

W woj. świętokrzyskim Uchwałą nr 216/15 Zarządu Województwa Świętokrzyskiego z 25.02.2015 r. przyjęto procedury powołania Komitetu Monitorującego Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020. Rozpoczęcie procedury naboru przedstawicieli NGOs do Komitetu Monitorującego nastąpiło poprzez ogłoszenie uchwały Świętokrzyskiej Rady Działalności Pożytku Publicznego Nr 26/2015 z 10 marca 2015 roku w sprawie ogłoszenia naboru kandydatów na przedstawicieli organizacji pozarządowych do Komitetu Monitorującego Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020. Jednakże autorka raportu świętokrzyskiego drogą mailową zwróciła uwagę ŚRDPP na... nieważność uchwały z powodu wygaśnięcia kadencji ŚRDPP, co zaowocowało po kilku dniach zdjęciem ze strony internetowej informacji o naborze, dopiero kolejna interwencja mailowa autorki raportu świętokrzyskiego zaowocowała zamieszczeniem na stronie internetowej informacji o powodach wstrzymania procedury naboru.

23 marca 2015 r. ogłoszono uchwałą Nr 4/2015 nowo powołanej Świętokrzyskiej Rady Działalności Pożytku Publicznego w sprawie przyjęcia ordynacji wyborczej wyboru przedstawicieli organizacji pozarządowych na członków KM RPOWŚ na lata 2014-2020. Po przeprowadzeniu głosowania z listy zamieszczonej 14 kwietnia 2015 r. wynikało, że łącznie wpłynęło 247 kart do głosowania, z czego 40 uznano za nieważne. Ale jeszcze w dniu ogłoszenia wyników głosowania ze strony zdjęto tabelę z wynikami wyborów. Sprawa została nagłośniona m.in. przez media lokalne, po czym została wyjaśniona przez ŚRDPP. W artykule opublikowanym w internecie czytamy wypowiedź przewodniczącej ŚRDPP - *Pomyłkowo coś się mogło przestawić w tabelce – [...] nie było w tym wszystkim celowego działania. - Wszystkie karty do głosowania są u nas do wglądu [...] Przeliczyliśmy wszystko jeszcze raz, wszystkie błędy zostały naprawione [...] pomyłka nie miała wpływu na wynik wyborów*⁹. 15 kwietnia 2015 r. ŚRDPP zawiesiła poprawiony plik z wynikami wyborów, zawierający również odniesienie do pierwotnego wyniku (łącznie wpłynęło 249 kart do głosowania, z czego 42 uznano za nieważne). Nie opublikowano treści dwóch zgłoszonych protestów, które zostały uznane.

Tabela 2.

	Powołany został Komitet Monitorujący RPO	Skład KM RPO został skonsultowany z NGO	W składzie KM RPO jest więcej niż 4 przedstawicieli NGO	Przeprowadzane były wybory na przedstawicieli NGO w KM RPO	Wynik wyborów został oprotestowany	Odbyło się pierwsze posiedzenie KM RPO
Dolnośląskie	TAK	TAK	TAK	TAK	NIE	TAK

⁹ Gazeta Wyborcza Kielce: http://kielce.wyborcza.pl/kielce/1,47262,17767555,Balagan_z_wyborami_u_marszałka_Kandydatom_dopisano.html (data dostępu 15.12.2015 r.).

Kujawsko-Pomorskie	TAK	TAK	TAK	TAK	NIE	TAK
Lubelskie	TAK	NIE	NIE	TAK	NIE*	TAK
Lubuskie	TAK***	NIE***	TAK	TAK	TAK	TAK
Łódzkie	TAK	TAK	TAK	TAK	NIE	TAK
Małopolskie	TAK	bd	NIE	TAK	TAK	TAK
Mazowieckie	TAK	NIE***	TAK	NIE	NIE	TAK
Opolskie	TAK	TAK	TAK	TAK	NIE	TAK
Podkarpackie	TAK	NIE	NIE	TAK	NIE**	TAK
Podlaskie	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK
Pomorskie	TAK***	NIE	Nie	TAK	TAK	TAK***
Śląskie	TAK	NIE	TAK	TAK	NIE	TAK
Świętokrzyskie	TAK	NIE	NIE	TAK	TAK	TAK
Warmińsko-Mazurskie	TAK	Nie	Nie	TAK	TAK	TAK
Wielkopolskie	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK
Zachodniopomorskie	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK
* brak informacji o złożonych protestach						
** zasady nie przewidywały protestu						

*** dane o powołaniu Komitetu Monitorującego oraz jego pierwszym posiedzeniu zostały zaktualizowane przez autorów syntezy raportów na dzień 15.12.2015 r, pozostałe dane obrazują sytuację opisaną w raportach regionalnych na dzień oddania poszczególnych raportów (okres od lutego do września 2015 r.)

Tabela 3.

	Liczba członków w KM	Liczba członków reprezentujących NGO	Liczba członków społecznych i gospodarczych	Liczba członków reprezentujących IZ	Uwagi
Dolnośląskie	46	5	18	14	2 obserwatorów
Kujawsko-	52	5	8	4	

Pomorskie					
Lubelskie	42	4	14	7	
Lubuskie	56	6	19	9	
Łódzkie	50	7	11	8	
					W skład KM wchodzi przedstawiciele strony samorządowej, rządowej i spoza administracji; każda z tych stron ma po 14 członków co daje 33%
Małopolskie	42	4	14	14	
Mazowieckie	59	8	5	6	
Opolskie	52	9	15	6	
Podkarpackie	48	4	17	9	9 obserwatorów
Podlaskie	53	6	7	5	
					Dodatkowy piąty przedstawiciel NGO w składzie Komitetu doproszony został decyzją Marszałka w trybie pozakonkursowy m. Wskazania dokonała Pomorska Rada Organizacji Pozarządowych.
Pomorskie	bd	5	bd	bd	

Śląskie	41	6	6	4	9 obserwatorów
Świętokrzyskie	40	4	14	3 stałych członków IZ + przewodniczący + 2 stałych członków IP RPOWŚ	10 obserwatorów + 4 obserwatorów-przedstawicieli federacji NGO wprowadzonych na prośbę organizacji 19.08.2015 r. + 2 przedstawicieli Komisji Europejskiej, pełniących rolę doradczą.
Warmińsko-Mazurskie	46	4	4 – NGOs 1 – otoczenie biznesu 1 – środowisko naukowe 1 – izby gospodarcze 5 – organizacje pracodawców 4 – organizacje związkowe	16 (strona samorządowa) 14 (strona rządowa)	8 obserwatorów; wszyscy z administracji + przedstawiciel Komisji Europejskiej
Wielkopolskie	40	4	14	4	13 członków – strona samorządowa
Zachodniopomorskie	39	4	16, w tym 4 NGO	6	17 członków strony samorządowej

Tabela 4.

	Liczba miejsc dla NGO	Ilość zgłoszonych kandydatów	Ilość odrzuconych kandydatów	Ilość miejsc, na które nie zgłoszono kandydata (po uwzględnieniu odrzuconych)	Ilość miejsc gdzie nie było konkurencji (1 kandydat) po uwzględnieniu odrzuconych	Maksymalna liczba kandydatów na jedno miejsce
Dolnośląskie	5	15	4	0	1	3
Kujawsko-Pomorskie	5	9	0	0	3	6
Lubelskie	4	22	5	0	1 (federacje)	8
Lubuskie	6	12	1	1	2	4
Łódzkie	5 + 5 zastępców	11 par	5 par	0	0	2 pary
Małopolskie	4	16	0	0	0	7
Mazowieckie	bd	bd	bd	bd	bd	bd
Opolskie	9	11	1	2	4	4
Podkarpackie	4	9	2	0	3	3
Podlaskie	8	16	8	2	2	3
Pomorskie	4	9	1	0	2	3
Śląskie	6	7	2	1	2	3
Świętokrzyskie	4	13 par	3 pary	0	1	4
Warmińsko-	4	12	3	0	2	5

Mazurskie						
Wielkopolskie	4	13	1	0	1	5
Zachodniopomorskie	4	13	0	0	0	4

Tabela 5.

	Ilość organizacji biorących udział w głosowaniu	Ilość głosów nieważnych	Suma głosów zebranych przez wszystkich kandydatów	Maksymalna liczba głosów zebranych przez jednego kandydata	Minimalna liczba głosów, która dała szansę na wejście do komitetu
Dolnośląskie	978	386	2911	539	452
Kujawsko-Pomorskie	114	6	108	37	28
Lubelskie	1829	283	3614	625	105
Lubuskie	405	5	429	116	21
Łódzkie	107	2	105	67	38
Małopolskie	1349	111	2490	610	179
Mazowieckie	bd	bd	bd	bd	bd
Opolskie	56	5	73	43	bd
Podkarpackie	177	51	216	77	77
Podlaskie	384	39	1310	301	284
Pomorskie	134	9	227	64	60
Śląskie	86	7	79	29	29
Świętokrzyskie	249	42	wszystkie głosy: 603, ważne (po uznaniu protestów): 561	92	73
Warmińsko-	155	7	341	68	33

Mazurskie					
Wielkopolskie	355	11	997	172	157
Zachodniopomorskie	79	7	86	41	16

6. KOMPETENCJE KOMITETÓW MONITORUJĄCYCH REGIONALNE PROGRAMY OPERACYJNE

6.1 ZADANIA KOMITETÓW MONITORUJĄCYCH

Regulaminy Komitetów Monitorujących, które są dostępne publicznie¹⁰ (umieszczone na stronach internetowych Regionalnych Programów Operacyjnych¹¹), definiują kompetencje Komitetów Monitorujących w bardzo podobny sposób, różniąc się jednak szczegółami. Kompetencje te polegają przede wszystkim na:

- a) systematycznym przeglądzie wdrażania RPO i postępów poczynionych na drodze osiągnięcia jego celów (jedynie dolnośląskie precyzuje częstotliwość, z jaką ma się dokonywać przegląd – „co najmniej raz w roku”),
- b) analizowaniu i rozpatrywaniu wszelkich kwestii mających wpływ na wykonanie RPO,
- c) konsultowaniu i akceptowaniu zmian Programu proponowanych przez Instytucje Zarządzające,
- d) przedstawianiu uwag dotyczących wdrażania i ewaluacji Programu, w tym przedsięwzięć na rzecz zmniejszania obciążenia administracyjnego dla beneficjentów, i monitorowanie działań podjętych w ich następstwie.

Szczegółowe kwestie, które są wymienione w regulaminach jako przedmiot działania Komitetu – „Komitet rozpatruje, proponuje zmiany i zatwierdza”:

- metodykę i kryteria wyboru projektów (tylko niektóre regulaminy, np. lubuski, mówią również o rozpatrywaniu, proponowaniu zmian i zatwierdzaniu ewentualnych zmian tych kryteriów); w przypadku niektórych województw, np. mazowieckiego czy podkarpackiego, jest również mowa o tym, że następuje to „po rozważeniu propozycji lub rekomendacji właściwych ciał koordynacyjnych, w tym Instytucji Zarządzającej RPO WP 2014-2020” (w oparciu o tzw. ustawę wdrożeniową);
- roczne i końcowe sprawozdania z wdrażania RPO;

¹⁰ „Regulamin działania KM jest podawany do publicznej wiadomości poprzez jego zamieszczenie na stronie internetowej właściwej IZ [...]” – rozdz. 6, pkt. 4 [Wytycznych w zakresie komitetów monitorujących na lata 2014 – 2020 Ministra Infrastruktury i Rozwoju](#) (data dostępu: 26.11.2015).

¹¹ www.funduszeuropejskie.gov.pl - serwisy programów, na dzień 31.08.2015 na wszystkich stronach RPO były umieszczone regulaminy Komitetów Monitorujących dany RPO.

- plan ewaluacji dla RPO oraz jego zmiany (mazowieckie dodatkowo mówi o rozpatrywaniu i zatwierdzaniu „postępów w realizacji planu ewaluacji oraz ewaluacji dotyczącej Programu, w tym wykorzystania wyników ewaluacji”);
- strategię komunikacji RPO oraz jej zmiany (w przypadku łódzkiego w regulaminie nie wspomniano rozpatrywania i zatwierdzania planu ewaluacji oraz strategii komunikacji, nie jest jednak jasne, czy informacje zamieszczone na stronie internetowej Programu w sekcji „Regulamin Komitetu Monitorującego” (<http://rpo.lodzkie.pl/komitet/245-regulamin-komitet-monitoruj%C4%85cy>) przytaczają całość Regulaminu Komitetu. W mazowieckim z kolei jest dodatkowo mowa o rozpatrywaniu i zatwierdzaniu „informacji o planowanych działaniach informacyjnych i promocyjnych na kolejny rok”).

Tylko niektóre województwa (np. lubuskie, mazowieckie, świętokrzyskie czy podkarpackie) wspominają o tym, że Komitet rozpatruje również w szczególności „działania mające na celu promowanie równości szans płci, równych szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami różnego typu; działania mające na celu promowanie zrównoważonego rozwoju”, a także „wdrażanie dużych projektów, działania w ramach RPO WZ odnoszące się do spełnienia warunków wstępnych oraz wdrażanie instrumentów finansowych” (np. zachodniopomorskie, świętokrzyskie). Mazowieckie, podlaskie, zachodniopomorskie, pomorskie wspominają ponadto o rozpatrywaniu „wdrażania dużych projektów”.

6.2 REALIZACJA ZADAŃ KOMITETÓW MONITORUJĄCYCH

W zasadzie we wszystkich regulaminach, do których treści uzyskano dostęp, sposób realizacji zadań Komitetu został sformułowany w taki sam sposób:

„Realizacja zadań Komitetu może polegać w szczególności na:

- a) udzielaniu informacji wszystkim przedstawicielom Komitetu;
- b) przeprowadzaniu dyskusji nad daną kwestią;
- c) podejmowaniu przez Komitet decyzji w danej kwestii, w szczególności polegającej na zatwierdzeniu dokumentu, wydaniu opinii lub przedstawieniu uwag i wniosków;
- d) powoływaniu grupy roboczej zajmującej się wybranymi kwestiami będącymi przedmiotem prac Komitetu;
- e) zapoznawaniu się z informacjami otrzymywanymi od IZ RPO”.

6.3 SPOSÓB PODEJMOWANIA DECYZJI PRZEZ KOMITETY MONITORUJĄCE REGIONALNE PROGRAMY OPERACYJNE

Pod względem trybu podejmowania decyzji regulaminy Komitetów Monitorujących są jednolite. Decyzje podejmowane są na posiedzeniach Komitetu bądź w trybie obiegowym.

Podejmowanie decyzji na posiedzeniach Komitetu:

Komitet podejmuje decyzje w formie uchwały, natomiast każdy projekt uchwały jest przedmiotem obrad Komitetu. Podczas obrad członkowie, zastępcy członków, obserwatorzy w Komitecie i przedstawiciele Komisji Europejskiej mogą zgłaszać zastrzeżenia do projektu uchwały. Uchwała podejmowana jest w głosowaniu jawnym, zwykłą większością głosów, w obecności co najmniej połowy członków albo zastępców członków Komitetu. Każdy członek Komitetu albo w przypadku jego nieobecności zastępca członka Komitetu dysponuje jednym głosem. W przypadku tej samej liczby

głosów „za” i „przeciw” decyduje głos osoby prowadzącej posiedzenie Komitetu. Podjęta uchwała podpisana jest przez osobę prowadzącą posiedzenie, a następnie podawana do publicznej wiadomości poprzez zamieszczenie jej przez sekretariat Komitetu na stronie internetowej odpowiedniej IZ RPO.

W przypadku woj. lubelskiego i świętokrzyskiego funkcjonuje dodatkowo zapis, że członkowie Komitetu, w przypadku których występuje konflikt interesów dotyczący ich osoby, wyłączeni są z podejmowania decyzji w zakresie, którego konflikt dotyczy; co należy wskazać jako cenną dobrą praktykę, wartą zastosowania w regulaminach Komitetów w pozostałych województwach.

Podejmowanie decyzji w trybie obiegowym:

W szczególnie uzasadnionych sytuacjach możliwe jest podejmowanie uchwał w trybie obiegowym (przy wykorzystaniu poczty elektronicznej). Jednak w przypadku sprzeciwu wyrażonego przez co najmniej 1/3 członków Komitetu albo ich zastępców dana kwestia musi zostać rozpatrzona na posiedzeniu Komitetu. Jeżeli głos zostanie oddany zarówno przez członka, jak i jego zastępcę, ważny jest jedynie głos członka. Za szczególnie uzasadnioną sytuację należy uznać konieczność pilnego rozpatrzenia sprawy lub podjęcia decyzji albo techniczny lub formalny charakter danego zagadnienia.

Dokumenty będące przedmiotem procedury obiegowej przekazywane są do członków Komitetu i ich zastępców pocztą elektroniczną. W terminie 10 dni roboczych, licząc od dnia wysłania przez sekretariat Komitetu dokumentów, każdy członek lub zastępca członka może przesłać drogą elektroniczną zastrzeżenia do przekazanych dokumentów. Zastrzeżenia, wraz ze stanowiskiem Instytucji Zarządzającej RPO WP 2014-2020, są niezwłocznie przekazywane do członków Komitetu i ich zastępców przez sekretariat Komitetu. Członkowie Komitetu mogą wycofać zgłoszone uprzednio zastrzeżenia. Zastrzeżenia nadesłane po terminie nie zostaną rozpatrzone.

Uchwałę poddaje się pod głosowanie po upływie terminu na zgłaszanie zastrzeżeń i po ustosunkowaniu się do nich przez Instytucję Zarządzającą RPO WP 2014-2020. Członkowie Komitetu albo ich zastępcy głosują za pośrednictwem poczty elektronicznej, przesyłając swój głos w terminie wskazanym przez sekretariat Komitetu. W przypadku gdy głos zostanie oddany zarówno przez członka, jak i jego zastępcę, ważny jest jedynie głos członka. W przypadku tej samej liczby głosów „za” i „przeciw” decyduje głos Przewodniczącego Komitetu albo jego zastępcy. Za podjętą w trybie obiegowym uznaje się uchwałę, która uzyskała wymagane kworum (co najmniej połowa członków Komitetu albo ich zastępców musi wziąć udział w głosowaniu) i przyjęta została zwykłą większością głosów. Uchwała podjęta w trybie obiegowym podpisana jest przez Przewodniczącego Komitetu albo jego zastępcę i podawana do publicznej wiadomości poprzez zamieszczenie na stronie internetowej odpowiedniej IZ RPO.

W woj. warmińsko-mazurskim zwrócono uwagę, że regulamin nie określa trybu jawności w trybie obiegowym.

7. REKOMENDACJE

TECHNICZNE:

1. Umieszczenie na wszystkich stronach RPO czytelnie oznaczonych dokumentów regulujących prace Komitetu (oznacza to również czytelne oznaczenie nazwy pliku – niektóre dokumenty po ściągnięciu na komputer mają tytuł w postaci losowego zestawu cyfr i liter), umieszczanie nie tylko skanów dokumentów, ale również wersji edytowalnej, na której jest łatwiej pracować, jak również umieszczanie protokołów z posiedzeń Komitetu oraz stosownych uchwał w ciągu kilku dni po posiedzeniu Komitetu.
2. Stworzenie lub dopracowanie czytelnego systemu stron internetowych informujących o pracach Komitetu Monitorującego oraz aktualnościach w danym Programie Operacyjnym – zwłaszcza podstrony do stron głównych powinny być łatwe do znalezienia.
3. Stworzenie możliwości subskrybowania kanału RSS z bieżącymi aktualnościami w danym Programie Operacyjnym, w tym również w pracach danego Komitetu Monitorującego.

MERYTORYCZNE:

1. Zwiększenie otwartości Instytucji Zarządzających na większą partycypację obywateli w procesie wdrażania Programów Operacyjnych, m.in. poprzez tworzenie grup roboczych w ramach Komitetu Monitorującego.
2. Ułatwianie społecznym członkom KM kontaktu i współpracy, w tym spotkań ze środowiskami które reprezentują.
3. Należy zadbać o transparentną procedurę wyboru przedstawicieli do ciał dialogu, której zabrakło w przypadku tworzenia grup roboczych przy opracowywaniu RPO. Istotna jest również jawna i publicznie dostępna informacja o składzie danego ciała dialogu oraz odpowiednia reprezentatywność, tj. uwzględnienie przedstawicieli wszystkich sektorów w sposób proporcjonalny (tak by uniknąć sytuacji, w której w ciele dialogu zasiadają przedstawiciele administracji i np. jeden przedstawiciel sektora pozarządowego). Istotny jest realny dialog oraz zastosowanie form aktywnych konsultacji tak, by spotkania ciała dialogu nie były jedynie prezentacją rezultatów prac administracji. Bardzo istotne jest również odpowiednie zaplanowanie w czasie całego procesu uczestnictwa, by ograniczyć do minimum ryzyko, że ze względu na ograniczenia czasowe udział przedstawicieli ciała dialogu w procesie stanowienia danego dokumentu zostanie znacznie ograniczony, np. na końcowym etapie przygotowań.
4. W kwestii konsultacji społecznych dokumentów należy zadbać o to, aby konsultacjom były poddawane zarówno wstępne wersje dokumentu, jak i te finalne, powinno się przynajmniej dostarczyć czytelne uzasadnienie, dlaczego niektóre wersje dokumentu nie będą poddawane konsultacjom. Należy zawsze upubliczniać raport z konsultacji, najlepiej w wersji edytowalnej, co znacznie ułatwia analizę dokumentu. Organizując spotkania konsultacyjne, należy zadbać o to, aby miały one charakter rzeczywiście konsultacyjny, a nie jedynie informacyjny.
5. Należy sfinalizować proces uchwalania SzOOP z włączeniem w ten proces Komitetu Monitorującego dane RPO.
6. W miarę możliwości w kolejnych okresach programowania oraz przy przeglądach śródkresowych należy wprowadzić mechanizmy ułatwiające dostęp do środków UE organizacjom, które nie

dysponują dużym potencjałem finansowym, jak również mechanizm Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność.

Dla Rad Działalności Pożytku Publicznego:

1. Przy kolejnych wyborach do Komitetów Monitorujących lub innych ciał dialogu, w które są zaangażowane operacyjnie Rady Działalności Pożytku Publicznego, należy zwracać uwagę na poprawność całości procedury, w tym na takie zagadnienia, jak ważność kadencji RDPP uchwalającej dany dokument (!) oraz publikowanie jednolitych wersji uchwalonego dokumentu. W przypadku koordynowania wyborów przez RDPP istotne jest szerokie informowanie o podejmowanych działaniach, np. za pomocą portalu www.ngo.pl. Przy ogłaszaniu listy kandydatów wskazane jest jednoczesne publikowanie ordynacji wyborczej, rekomendowane jest również sporządzanie listy kandydatów w formie tabel (plik możliwy do edycji), co zdecydowanie poprawia czytelność i ułatwia analizę (również organizatorowi wyborów). W przypadku protestów wyborczych wskazane jest ujawnianie ich treści w czytelny sposób, tak aby finalne decyzje Komisji Wyborczej były zrozumiałe dla wszystkich odbiorców. Należy również przewidzieć procedurę wyboru członków społecznych w miejsce tych, którzy rezygnują lub zostają odwołani.
2. Organizować spotkania, przynajmniej raz w roku, wszystkich członków komitetów ze strony sektora celem wymiany informacji, doświadczeń.
3. Zapewnić wszystkim członkom komitetów ze strony pozarządowej pomoc oraz pośrednictwo/rzecznictwo w sprawach ważnych dla sektora podczas posiedzeń KM (np. poprzez wysłanie swojego stanowiska w danej sprawie).

Dla Komitetów Monitorujących:

1. Wskazane jest wprowadzenie do wszystkich regulaminów Komitetów Monitorujących zapisów o zapobieganiu konfliktowi interesów, np. poprzez wyłączenie z głosowania osób, co do których taki konflikt zachodzi w przypadku danej sprawy poddawanej pod głosowanie.
2. Dla przejrzystości wykorzystania środków z pomocy technicznej RPO wskazane jest, aby członkowie KM otrzymali (np. na początku roku) na piśmie skondensowaną informację z sekretariatów KM na temat warunków korzystania z tych środków (np. formy wsparcia, maksymalnego czasu realizacji zapotrzebowania, ew. maksymalnej wysokości środków na daną formę wsparcia itp.). Zwłaszcza że corocznie sekretariat KM powinien składać z tego komitetowi sprawozdanie, a następnie przekazywać je do Ministerstwa Rozwoju.

8. LOKALNE PUNKTY INFORMACYJNE (LPI)

8.1 MODEL FUNKCJONOWANIA LPI

W przeważającej ilości województw Punkty Informacyjne o Funduszach Europejskich są prowadzone w ramach struktur Urzędów Marszałkowskich. Jedynie w woj. zachodniopomorskim funkcjonuje model mieszany, w którym działalność części punktów lokalnych została zlecona podmiotom zewnętrznym w trybie konkursowym. Prowadzenie LPI zostało zlecone podmiotom zewnętrznym w woj. podlaskim, śląskim i wielkopolskim.

Również w przypadku większości województw można mówić o kontynuacji dotychczasowej praktyki, jaką było funkcjonowanie Punktów Informacyjnych w ramach struktur Urzędów Marszałkowskich. I tak w przypadku woj. warmińsko-mazurskiego w perspektywie 2007-2013 punkty informacyjne (choć z innym zakresem działania) również były prowadzone w ramach Urzędu Marszałkowskiego, ale jednocześnie informacji w zakresie Europejskiego Funduszu Społecznego dla organizacji pozarządowych udzielały ROEFS-y prowadzone przez organizacje pozarządowe. Z kolei w województwach kujawsko-pomorskim i łódzkim w poprzedniej perspektywie prowadzenie Punktów Informacyjnych było zlecone podmiotom zewnętrznym, w tej – są one prowadzone w ramach Urzędów Marszałkowskich.

8.2 PROCEDURA KONKURSOWA – WYBÓR OPERATORÓW PUNKTÓW INFORMACYJNYCH

W tych województwach, w których część zadań Punktów Informacyjnych została zlecona podmiotom zewnętrznym (woj. podlaskie, śląskie, wielkopolskie i zachodniopomorskie), wybór nastąpił w drodze konkursu. Ogłoszenia o konkursach zostały zamieszczone na stronach internetowych odpowiednich Urzędów Marszałkowskich. Ogłoszenia te można uznać za wystandaryzowane – w woj. podlaskim¹² do ogłoszenia zostały dołączone bardzo szczegółowe załączniki, w tym Regulamin Konkursu, Karta oceny wniosku, Regulamin pracy Komisji Konkursowej, Wzór umowy, a także wzory sprawozdań merytorycznych i finansowych. Również w przypadku województwa zachodniopomorskiego¹³ i śląskiego¹⁴ ogłoszenie o konkursie zawierało szczegółowe informacje o warunkach konkursu, w tym jego Regulamin wraz z załącznikami.

Jak wynika z informacji pozyskanych przez autorów raportów regionalnych, Urzędy Marszałkowskie nie stosowały dodatkowych form dotarcia do instytucji potencjalnie zainteresowanych udziałem w konkursie. UM woj. podlaskiego uzasadnił tę decyzję [o braku mailingu do instytucji – przyp. red.] ryzykiem pominięcia jakiegokolwiek instytucji czy organizacji, co mogłoby zostać uznane za dyskryminujące część podmiotów.

Czas na zgłoszenia do konkursu nie był jednolity w powyższych województwach – w podlaskim i zachodniopomorskim były to trzy tygodnie (odpowiednio 8.09-29.09.2014 r. oraz 1.10–22.10.2014 r.), w śląskim – ponad cztery tygodnie, przy czym obejmowały one okres świąteczny i noworoczny (19.12.2014–23.01.2015 r.). W woj. wielkopolskim termin naboru obejmował szczyt sezonu wakacyjnego, czyli okres pomiędzy 21.07 a 22.08.2014.

Jedynie w woj. pomorskim, wielkopolskim i śląskim liczba oferentów była większa niż liczba Punktów Informacyjnych, które miały być prowadzone w wyniku rozstrzygnięcia konkursu.

Z kolei w woj. zachodniopomorskim nie został podany do publicznej wiadomości wykaz uczestników konkursu.

Jeśli chodzi o podmioty, które wygrały w poszczególnych konkursach, to w woj. zachodniopomorskim są to trzy Starostwa Powiatowe, zaś w wielkopolskim są to trzy Starostwa Powiatowe oraz cztery podmioty zewnętrzne, w tym Wielkopolska Agencja Rozwoju Regionalnego. W woj. śląskim są to

¹² <http://www.gpi.wrotapodlasia.pl/index.php/aktualnosci2/224-fundusze-europejskie-bez-tajemnic-w-lomzy-i-suwalkach> (data dostępu: 21.11.2015).

¹³ <http://bip.rbip.wzp.pl/artukul/konkurs-na-prowadzenie-lokalnych-punktow-informacyjnych-funduszy-europejskich-w-województwie> (data dostępu: 21.11.2015).

¹⁴ <http://efs.slaskie.pl/index.php?grupa=2&art1=1418989255&art=1186994745&rok=2014> (data dostępu: 21.11.2015).

wyłącznie organizacje pozarządowe, w tym dwie Agencje Rozwoju, zaś w woj. podlaskim – częściowo JST, a częściowo podmioty zewnętrzne, w tym organizacje pozarządowe.

W żadnym przypadku nie została ogłoszona liczba punktów, które uzyskały poszczególne podmioty w konkursie. W woj. zachodniopomorskim do 15.10.2015 (data opracowania raportu źródłowego z tego województwa) ogłoszenie o wyniku konkursu nie zostało zamieszczone.

9. OCENA PRAKTYCZNYCH DZIAŁAŃ LPI W WOJEWÓDZTWACH

9.1. DOSTĘPNOŚĆ INFORMACJI O FUNKCJONOWANIU LPI

Wszystkie punkty informacyjne posiadają strony internetowe – z tym, że niektóre to podstrony innych serwisów, np. w przypadku LPI w Bielsku-Białej (woj. śląskie) Punkt nie prowadzi odrębnej strony, a informacje o działaniach pojawiają się na stronach funduszowych: www.funduszeuropejskie.gov.pl; www.rpo.slaskie.pl; www.efs.slaskie.pl. Ponadto informacje są umieszczane na stronie Stowarzyszenia, które prowadzi Punkt Informacyjny – <http://www.bcp.org.pl/lpi-aktualnosci>.

Jeśli chodzi o prowadzenie mailingu do organizacji pozarządowych, w regionach nie ma jednolitej praktyki – połowa województw nie prowadzi takich działań. W woj. opolskim, chociaż regularny mailing nie jest prowadzony, zdarza się, że Lokalne Punkty Informacyjne przesyłają informację o spotkaniu skierowanym do danej grupy odbiorców na maile, którymi dysponują dzięki wcześniejszym spotkaniom. Jednym z uzasadnień braku podejmowania takich działań jest to, że takie zadanie nie jest zapisane w zakresie działania PI (informacje, np. o spotkaniach, są zamieszczane na stronie Urzędu Marszałkowskiego lub stronach Punktów) – to informacja z woj. dolnośląskiego.

Jeśli chodzi o informowanie o funduszach europejskich czy też spotkaniach na ich temat za pomocą mediów lokalnych, w połowie województw takie działania są prowadzone, w połowie zaś – nie, lub są prowadzone sporadycznie. W tych województwach, w których Punkty Informacyjne docierają z informacjami do mediów lokalnych, wykorzystuje się różnorodne środki przekazu – prasę lokalną, internet, media społecznościowe itd.

Większość Punktów dysponuje ulotkami na temat funduszy i działania Punktów, cztery województwa (warmińsko-mazurskie, lubelskie, śląskie – część LPI oraz mazowieckie) nie posiadają takich materiałów bądź – jak woj. lubelskie – posiadają jedynie przygotowywane przez GPI/LPI prezentacje przekazywane uczestnikom spotkań, ew. dystrybuują tylko materiały i ulotki przekazywane przez Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju¹⁵. Praktyką godną polecenia są działania prowadzone w tym zakresie w woj. łódzkim – ulotki dystrybuowane są podczas wszelkich spotkań o tematyce funduszy europejskich (takich jak konferencje, szkolenia, eventy, konsultacje indywidualne i grupowe), a także wykładane w miejscach publicznych – Powiatowych Urzędach Pracy, Wojewódzkim Urzędzie Pracy w Łodzi, instytucjach wspomagających dostęp do funduszy europejskich (jak Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi, Centrum Obsługi Przedsiębiorcy, Fundacja Przedsiębiorczości i inne). W przypadku woj. wielkopolskiego pojawiło się zastrzeżenie, że ulotki są zbyt lakoniczne.

---

¹⁵ Ze względu na to, że dane w raportach regionalnych, na których opiera się niniejsza analiza, obejmują okres do października 2015 r. włącznie, a obowiązującą wówczas nazwą Ministerstwa odpowiedniego ds. wdrażania funduszy UE było Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju, w raporcie tym posługujemy się nazwą obowiązującą w okresie raportowania [przyp. red.].

Praktycznie wszystkie Punkty Informacyjne (oprócz Punktu w Ostrołęce – woj. mazowieckie) stosowały również inne metody informacyjno-promocyjne, np. fanpage na Facebooku¹⁶ czy spotkania dedykowane NGOs pod nazwą „Środa z funduszami” (woj. warmińsko-mazurskie, woj. świętokrzyskie), roll-upy, publikacje (także na temat zakończonej już perspektywy), dodatkowe spotkania dla przedstawicieli różnych sektorów czy wystawiennictwo na targach. Ciekawą i godną zauważenia praktyką jest używanie przez LPI z Bielska-Białej (woj. śląskie) komunikatorów internetowych, takich jak Skype i Gadu-Gadu jako narzędzi udzielania informacji zainteresowanym osobom. Czasami jednak w Punktach brakuje podstawowych materiałów drukowanych, które mogłyby być dystrybuowane klientom, jak w przypadku woj. świętokrzyskiego, gdzie brakuje w Punkcie tekstów RPO oraz SzOOP, czego powodem jest sukcesywne przyjmowanie poszczególnych OSI Priorytetowych SZOOP. IZ RPO planuje w roku 2015 zgodnie z przyjętymi działaniami informacyjno-promocyjnymi druk RPO oraz SZOOP w całości.

9.2 POZIOM DOSTĘPNOŚCI USŁUG LPI NA TERENACH POZAMIEJSKICH

We wszystkich województwach Punkty Informacyjne prowadzą działania również na obszarach, na których nie funkcjonują w sposób stacjonarny – czyli tzw. mobilne punkty informacyjne (MPI). Zasady ich działania są jednak różne w różnych regionach. I tak np. w województwie podlaskim organizowane są w różnych miejscach podregionu w zależności od zapotrzebowania, a godziny ich funkcjonowania są ustalane w zależności od potrzeb potencjalnych odbiorców. Z kolei w woj. lubelskim, według informacji przekazanych przez przedstawiciela GPI, przyjęto założenie, że GPI będzie organizował kwartalnie ok. 25 mobilnych punktów, a każdy z LPI (z uwagi na mniejszą obsadę kadrową) 15-20. W województwie tym Mobilne Punkty Informacyjne otwarte są ustalonego wcześniej dnia w godzinach pracy, jednak dokładne godziny i długość pracy poszczególnych punktów są zróżnicowane – np. MPI w Urzędowie 29.04.2015 r., zgodnie z informacją podaną na stronie internetowej, funkcjonował w godzinach 8.00-12.00, natomiast MPI w Kłoczewie 27.02.2015 r. – w godzinach 9-11. Na stronach internetowych właściwego urzędu ok. tygodnia wcześniej podawana jest informacja o dacie dyżuru.

W woj. podkarpackim harmonogram dyżurów Punktów mobilnych jest publikowany i udostępniany na stronie internetowej z miesięcznym wyprzedzeniem. W woj. opolskim mobilne punkty informacyjne uruchamiane są również przy okazji różnych wydarzeń związanych z wykorzystaniem funduszy europejskich (np. konferencji, debat, dni europejskich w maju). W przypadku woj. śląskiego liczba MPI dla okręgu bielskiego wynosi 16, dla okręgu częstochowskiego – 45, zaś dla okręgu rybnickiego – 36 (dane z października 2015 r.).

W woj. świętokrzyskim funkcjonują dwa punkty mobilne (w Sandomierzu i w Busku-Zdroju). Mają one stacjonarną siedzibę przy Starostwach Powiatowych w tych miastach i stałe godziny urzędowania. Dodatkowo pracownicy Punktów wyjeżdżają często w teren do mniejszych miejscowości, ułatwiając tym samym dostęp do informacji o funduszach wszystkim zainteresowanym. Informacje o spotkaniach są zamieszczane z wyprzedzeniem na stronie GPI oraz w Aktualnościach RPO. W I półroczu 2015 roku było to 105 dyżurów wszystkich punktów.

10. OBSŁUGA KLIENTÓW

10.1 OBSŁUGA MAILOWA

---

¹⁶ <https://www.facebook.com/FunduszeEuropejskie.Warmia.Mazury?fref=ts> (data dostępu: 21.11.2015).

Badaniu jakości mailowej obsługi klienta zostało poddanych 25 Głównych i Lokalnych Punktów Informacyjnych we wszystkich województwach. Ocena odbywała się w dwóch wymiarach – oceniano zarówno przekazywaną przez pracowników GPI/LPI wiedzę, jak i ich komunikatywność. Zastosowano metodę „tajemniczego klienta” lub osobiste wizyty w Punktach.

W przypadku obu wymiarów oceniano następujące parametry: terminowość, profesjonalizm, precyzję odpowiedzi oraz to, czy odpowiedź była wyczerpująca. Skala ocen obejmowała następujące wyniki: bardzo dobry, dobry, dostateczny, mierny i brak. Przypisując skali wartości liczbowe, gdzie „bardzo dobry” będzie odpowiadał 5, zaś „brak” – 1, średnia arytmetyczna z przedstawionych raportów częściowych przedstawia się następująco:

Ocena wiedzy:

Terminowość – 4,5

Profesjonalizm – 4,4

Precyzja odpowiedzi – 4,2

Odpowiedź wyczerpująca – 4,1

Ocena komunikatywności:

Terminowość – 4,6

Profesjonalizm – 4,4

Precyzja odpowiedzi – 4,3

Odpowiedź wyczerpująca – 3,5

Jak widać, największe wyzwanie stojące przed Punktami Informacyjnymi to udzielanie odpowiedzi, która obejmie dane zagadnienie w sposób wyczerpujący.

Uwagi do oceny wiedzy:

Pozytywne

- Odpowiedź została udzielona bez zbędnej zwłoki w ciągu jednego dnia, przekazano wszystkie potrzebne informacje, niezbędne do aplikowania o środki (woj. śląskie, woj. świętokrzyskie, LPI Busko-Zdrój).
- Profesjonalizm odnosi się do identyfikacji potrzeb klienta (poprzez dopytanie) oraz odpowiedź zawierającą podstawowe informacje, np. krótki opis (diagram) inteligentnych specjalizacji Warmii i Mazur, a nie tylko ich przywołanie (woj. warmińsko-mazurskie).
- Odpowiedź została udzielona bardzo szybko i profesjonalnie (woj. świętokrzyskie LPI Busko-Zdrój). Przed uzyskaniem odpowiedzi pracownik zadzwonił i dopytał, doprecyzował potrzeby. Po rozmowie telefonicznej od razu została wysłana odpowiedź (wraz z załącznikami) i ponownym wyjaśnieniem (woj. warmińsko-mazurskie).
- Odpowiedź przyszła na drugi dzień – wyczerpująco odpowiedziano na zadane pytania, wskazano Oś 7, priorytet 9a, działanie 7.3. oraz poinformowano, że należy być podmiotem

lecniczym, aby móc składać wnioski (przywołano fragment ustawy określający, kto jest podmiotem leczniczym). Wskazano również cele działania oraz rodzaje projektów, które będą wspierane, a także Oś 9 IV z dokładną informacją, co można w ramach niej finansować. Ze względu na brak SzOOP w tym zakresie zaznaczono, że odpowiedź nie jest szczegółowa. Zgodnie z prawdą poinformowano, że w tym roku nie będzie ogłoszony konkurs (odesłano do bieżącego śledzenia strony RPO). Odpowiedziano również na pytanie, co należy zrobić krok po kroku, aby zrealizować plany (woj. świętokrzyskie, LPI Busko-Zdrój).

Negatywne

- Ocena za profesjonalizm – dobra. Ocenę obniżono ze względu na bardzo oficjalną formę przekazywanych informacji – zapytanie zostało sformułowane w języku potocznym, natomiast odpowiedź ma charakter bardzo formalny i w dużej części zawiera fragmenty tekstu skopiowane z dokumentacji RPO na lata 2014-2020, które dla części potencjalnych klientów mogą być niewystarczająco zrozumiałe. Ocenę za wyczerpujący charakter udzielanych informacji obniżono, ponieważ informacje podane przez Konsultanta były zbyt ogólne – bazowały jedynie na zapisach Regionalnego Programu Operacyjnego i Szczegółowym Opisie Osi Priorytetowych. Konsultant nie był np. w stanie udzielić szczegółowych informacji na temat terminu konkursu, o który był pytany (harmonogram ogłaszania konkursów w ramach działań RPO woj. lubelskiego 2014-2020 na dzień przeprowadzenia badania zawiera jedynie konkursy przewidziane do ogłoszenia w 2015 roku) (woj. lubelskie).
- W Poznaniu starano się odpowiedzieć wyczerpująco na zadane pytanie, ale obsługa Punktu bazowała tylko na regulaminie konkursu. Pytania muszą być konkretne i pokrywać się w miarę możliwości z SzOOP lub regulaminem konkursu, bo inaczej bardzo trudno otrzymać jakąś precyzyjną odpowiedź (woj. wielkopolskie).

Mieszane

- Odpowiedź została udzielona szybko. Profesjonalizm odnosi się do ogólnego stylu i znajomości ogólnych zasad, jednak zdecydowanie niski jest poziom precyzyjnej odpowiedzi (m.in słabe zaangażowanie w doprecyzowanie pytań, niewystarczającą identyfikację potrzeb klienta). Nie na wszystkie odpowiedzi klient uzyskał informacje. Bez odpowiedzi pozostało np. pytanie, czy podmiot, który chce otrzymać środki na realizację projektu, musi być zarejestrowany od jakiegoś czasu czy może być nowo powstały)? Nie wyjaśniono, czy teren, na którym planowana jest realizacja projektu, objęty jest preferencją (OSI), zabrakło również odesłania do dokumentu (bezpośredniego), w którym można to sprawdzić (woj. warmińsko-mazurskie).
- Na odpowiedź trzeba było czekać kilka dni, odpowiedź była profesjonalna, ale w szczegółach odnosiła się tylko do dokumentacji konkursowej, bez własnych podpowiedzi czy komentarza (woj. zachodniopomorskie).
- Pytanie dotyczyło możliwości sfinansowania doradztwa biznesowego, szkoleń z zakresu przedsiębiorczości, komunikacji dla osób bezrobotnych z profilu III w partnerstwie lub samodzielnie. Poproszono o przesłanie konkretnych dokumentów oraz namiary do instytucji, które mogłyby pomóc. Tego samego dnia otrzymano informację zwrotną z prośbą o podanie celów działania fundacji. Wysłano cele fundacji 11.09.2015 (piątek), 15.09.2015 (wtorek) otrzymano odpowiedź. W sposób wyczerpujący odpowiedziano na pytanie dotyczące partnerstwa (wskazano możliwości oraz ustawę). Nie przesłano dokumentów (odesłano do

strony www.funduszeuropejskie.gov.pl, gdzie osoba początkująca zetknie się z kilkoma programami i wielorakością dokumentów. Wskazano również ogólnie stronę RPO woj. świętokrzyskiego, gdzie także znajduje się bardzo wiele dokumentów (w tym przypadku zarówno ważnych, jak i zupełnie nieistotnych dla pytającego). Podano również stronę www.ngo.pl (wg autorki raportu regionalnego wiedza o istnieniu tego portalu jest nietypowa dla pracowników Punktów Informacyjnych), ale bez konkretnych artykułów, zakładki itp. (woj. świętokrzyskie, LPI Sandomierz).

Uwagi do oceny komunikatywności:

Pozytywne

- Zaangażowanie ze strony pracownika w dopytanie, doprecyzowanie potrzeby klienta! (woj. warmińsko-mazurskie).
- Informacje udzielane były w sposób zrozumiały, była też możliwość przesłania pytań dodatkowych (woj. śląskie).
- Odpowiedź była precyzyjna – wraz z niezbędnymi załącznikami oraz zachętą do kontaktu telefonicznego na bezpośrednie numery do konsultantów w razie potrzeby (woj. mazowieckie).
- Uprzejmość i komunikatywność bez zarzutu (woj. wielkopolskie).
- Odpowiedź natychmiastowa, z podaniem szczegółowych działań i dokumentów oraz miejsc, gdzie można znaleźć tę informację (woj. świętokrzyskie, LPI Busko-Zdrój).

Negatywne

- Używany język i styl trudno zrozumiałe dla potencjalnego klienta, który nie ma doświadczenia w korzystaniu z funduszy unijnych. Informacja jest mało pomocna (barierą jest styl, język, niska precyzja odpowiedzi). Dodatkowo pojawiają się słowa i skróty, które są zrozumiałe tylko dla osób zaznajomionych z tematyką (woj. warmińsko-mazurskie).
- Przesłana informacja nie była poparta żadnymi odnośnikami do przepisów czy wytycznych. Został poruszony problem, ale nikt nie wyjaśnił rzeczy, które się same przez się nasuwały jako kolejne pytania (woj. małopolskie).

Mieszane

- Pracownik LPI zareagował natychmiast, dopytując o cele statutowe. Starał się odpowiadać w terminie. Natomiast nie przeanalizował pytania, z którego wyraźnie wynikało, że fundacja jest w rejestracji, a zatem nie ma doświadczenia w realizacji projektów. Odesłano do ogólnych stron o funduszach nową organizację, która nie zna nomenklatury i której wiedza na temat funduszy jest prawie zerowa, jest niedopuszczalne (woj. świętokrzyskie LPI Sandomierz).

Ocena aspektów technicznych:

Pozytywne

- Pytanie brzmiało: „Bardzo proszę o przesłanie logotypu RPO Warmii i Mazur, ponieważ we wzorach dotyczących promocji i wizualizacji, w innych dokumentach ani na stronach regionalnych nie mogę ich znaleźć”. Przed otrzymaniem zwrotnego maila z logotypem pracownik zadzwoił i upewnił się, o jakiego rodzaju logotypy chodzi, wyjaśnił kwestie obowiązywania logotypów i planowane zmiany, a także możliwości posługiwania się obecnymi wzorami (woj. warmińsko-mazurskie).
- Zadano następujące pytanie: „Czy z nowych środków UE można się ubiegać o dofinansowanie przedszkola bądź utworzenie nowego?”. Osoba udzielająca odpowiedzi szczegółowo odpisała, w ramach których priorytetów Regionalnego Programu Operacyjnego dla woj. dolnośląskiego beneficjent może się ubiegać o dofinansowanie przedszkola lub utworzenie nowego. Dodatkowo podała harmonogram naboru wniosków w ramach tych priorytetów i wskazała miejsce, gdzie można znaleźć szczegółowe kryteria naboru do tych priorytetów. Treść odpowiedzi wybiegała znacznie poza zgłoszoną kwestię, co należy ocenić pozytywnie (woj. dolnośląskie).
- Po każdym spotkaniu informacyjnym uczestnikom spotkania przesyłane są prezentacje (woj. opolskie).

Negatywne

- Brak linków prowadzących do źródeł informacji (woj. podlaskie).
- Odpowiedź przesyłana drogą mailową w formie załącznika w formacie doc. Odpowiedź zawiera linki do stron internetowych instytucji organizujących nabory wniosków o dofinansowanie (www.lawp.eu, www.rpo.lubelskie.pl), są to jednak odnośniki do głównych stron, brak wskazania linków prowadzących bezpośrednio do właściwej dokumentacji (woj. lubelskie).
- Przesłana odpowiedź nie zawierała załączników lub odnośników do źródeł informacji. W przypadku pytań odpowiadający zachęcał do dalszego kontaktu (woj. lubuskie).
- Wysłano linki do stron ogólnych o funduszach (wszystkie programy!) bez wskazania konkretnie choćby jednego (np. POWER), żeby zawęzić poszukiwania dokumentów. Wysłano również link do ogólnej strony RPO woj. świętokrzyskiego oraz do www.ngo.pl. Opisowo i wyczerpująco skupiono się na samej możliwości aplikowania w partnerstwie. Przesłano fragment ustawy o zasadach realizacji programów (art. 33 o projektach partnerskich) oraz wskazano podmioty, z którymi można aplikować i współpracować przy realizacji przedsięwzięcia. Nie wymieniono konkretnych instytucji, z którymi można by podjąć współpracę. Nie wspomniano o OWES-ach, które również mogą pomóc (woj. świętokrzyskie, LPI Sandomierz).

Najlepsze wyniki (ocena „bardzo dobry” we wszystkich wymiarach, zarówno w ocenie wiedzy, jak i komunikatywności) uzyskały punkty w woj. śląskim, opolskim, warmińsko-mazurskim (GPI w Olsztynie), podlaskim oraz świętokrzyskim (LPI w Busku-Zdroju).

10.2 OBSŁUGA TELEFONICZNA

Badaniu pod względem jakości obsługi telefonicznej klienta zostało poddanych 37 Głównych i Lokalnych Punktów Informacyjnych we wszystkich województwach. Ocena odbywała się w dwóch

wymiarach – oceniano zarówno przekazywaną przez pracowników GPI/LPI wiedzę, jak i ich komunikatywność.

W przypadku obu wymiarów oceniano następujące parametry: terminowość, profesjonalizm, precyzję odpowiedzi oraz to, czy odpowiedź była wyczerpująca. Skala ocen obejmowała następujące wyniki: bardzo dobry, dobry, dostateczny, mierny i brak. Przypisując skali wartości liczbowe, gdzie „bardzo dobry” będzie odpowiadał 5, zaś „brak” – 1, średnia arytmetyczna z przedstawionych raportów cząstkowych przedstawia się następująco:

Ocena wiedzy:

Terminowość – 4,3

Profesjonalizm – 3,9

Precyzja odpowiedzi – 4,0

Odpowiedź wyczerpująca – 3,8

Ocena komunikatywności:

Terminowość – 4,3

Profesjonalizm – 4,1

Precyzja odpowiedzi – 3,8

Odpowiedź wyczerpująca – 3,7

Możemy zauważyć, że oceny w przypadku obsługi telefonicznej są nieco niższe niż w przypadku obsługi mailowej. Nadal największym wyzwaniem jest udzielanie odpowiedzi, która wyczerpywałaby temat.

Uwagi do oceny wiedzy:

Pozytywne

- Pytanie brzmiało: „Kiedy zostanie ogłoszony konkurs przeznaczony dla Ośrodków Wspierania Ekonomii Społecznej na Dolnym Śląsku i w jakiej będzie osi priorytetowej?”. Osoba udzielająca odpowiedzi bardzo szybko i kompetentnie wskazała priorytet i przybliżony termin ogłoszenia konkursu. Dodatkowo przedstawicielka punktu informacyjnego zwróciła uwagę, że Ośrodki Wspierania Ekonomii Społecznej powinny przejść pozytywnie akredytację zleconą przez MPiPS, a także poinformowała o możliwości sprawdzenia danych na temat wszystkich dostępnych aktualnych i planowanych naborów wniosków na stronie www.power.gov.pl (woj. dolnośląskie).
- Zadano pytanie: „fundacja działa od pół roku, zrealizowała dotychczas małe przedsięwzięcie przy wsparciu gminy. Proszę powiedzieć co muszę zrobić (krok po kroku) żeby uzyskać wsparcie z funduszy na moją działalność (wspieram dzieci opuszczające placówki opiekuńczo-wychowawcze). Nie mam pomysłu na projekt, wiem, że ruszyły jakieś konkursy, ale zupełnie nie wiem jak się poruszać w tych dokumentach. Odpowiedź natychmiastowa: RPO Oś 7 (priorytet 9a, działanie 7.3.- już są dokumenty i proszę czytać SZOOP. Pracownica LPI pokierowała do zakładek na stronie sejmiku. Jeśli chodzi o Oś 9 (nie ma jeszcze

uszczerbowienia) albo 2.5. lub 2.6. z POWER (wskazano stronę internetową). Upewniono się czy wystarczą rozmówcy na razie takie informacje. (woj. świętokrzyskie, LPI Busko-Zdrój)

Negatywne

- Ocena za profesjonalizm – dobra. Ocenę obniżono ze względu na momenty zawieszania rozmowy - konsultant kilka razy musiał zasięgać informacji, o które był pytany u innych osób w punkcie informacyjnym (woj. lubelskie).
- Ponieważ w regionie nie zostały jeszcze uruchomione konkursy w ramach RPO, pytania kierowane do pracowników Punktu dotyczyły zakresu merytorycznego konkursu w ramach POWER, w tym Generatorsa SOWA. Uzyskano tylko bardzo ogólne informacje, w niewielkim stopniu przydatne z punktu widzenia beneficjenta przygotowującego projekt. Częściowo uzyskana informacja zwrotna (odpowiedź na pytania dotyczące generatora SOWA) wprowadzała w błąd (woj. kujawsko-pomorskie).
- Zapytano o środki na działalność oświatową, z których mogą skorzystać organizacje pozarządowe. Udzielono odpowiedzi, że projekt na przedszkola został zakończony (wrzesień 2015). Zabrakło informacji nt. konkursów typu Erasmus. W ogóle nie dopytano klienta, czy w grę wchodzi rozwój działalności, czy organizacja ma zarejestrowaną działalność gospodarczą i chciałaby skorzystać z takich środków. Po doprecyzowaniu, że może w grę wchodzić adaptacja obiektu na szkołę, udzielono odpowiedzi, że będą środki z RPO (tylko działanie dotyczące infrastruktury edukacyjnej), nie dociekano, czy w grę wchodzi obiekt wymagający termomodernizacji, rewitalizacji itp. Zaproszono na spotkanie do punktu (woj. wielkopolskie).

Mieszane

- Ocenę za wyczerpujący charakter informacji obniżono ze względu na to, że informacje podane przez konsultanta są zbyt ogólne – bazują jedynie na zapisach Regionalnego Programu Operacyjnego i Szczegółowym Opisie Osi Priorytetowych. Konsultant nie był w stanie udzielić szczegółowych informacji na temat możliwości uzyskania wsparcia w konkretnym obszarze, ponieważ w chwili obecnej nie ma jeszcze dokumentów szczegółowo określających np. katalog kosztów kwalifikowanych w projekcie (woj. lubelskie).
- Zadano pytanie: *młoda fundacja nie ma obrotów, ale ma pomysł na założenie ośrodka socjoterapii dla młodzieży. Skąd mogą pozyskać fundusze? Chce sfinansować zakup (lub dzierżawę) budynku, remont, wyposażenie, przeszkolenie pracowników. W jakim zakresie mogą liczyć na wsparcie państwa przy przygotowaniu wniosku?* Pracownik GPI zadał jedno pytanie: „czy fundacja ma w statucie prowadzenie działalności gospodarczej?” i uzyskał odpowiedź: „tak”. „Oddzwonię”. Tego samego dnia oddzwonił z informacją, że na taką inwestycję, jeśli chodzi o twardy projekt, nie ma szans. Na miękkie działania dla wychowanków ośrodka z 9.1. Osi priorytetowej RPO (terapia i poradnictwo, aktywizacja) konkursy będą ogłaszane w IV kw. 2015. Niestety pytanie dotyczyło szkolenia pracowników, a nie wsparcia wychowanków (woj. świętokrzyskie, GPI Kielce).
- Konsultantka знаła dokumenty i posługiwała się nimi w trakcie rozmowy, natomiast nie umiała odnaleźć precyzyjnej odpowiedzi na konkretne pytanie. Obiecała sprawdzić i oddzwonić, ale nie nastąpiło to do dnia oddania raportu regionalnego (woj. mazowieckie).
- Ocenę terminowości obniżono ze względu na nieudzielenie kompleksowej informacji przy pierwszej rozmowie. Konsultant poprosił o podanie numeru telefonu, na który oddzwonił w dniu następnym w celu uzupełnienia podawanych wcześniej informacji (woj. lubelskie).

- Pozytywnie oceniono podawanie przez konsultanta informacji dotyczących możliwości wsparcia inwestycji nie tylko w formie dotacji, ale także w formach zwrotnych – preferencyjnych pożyczek przeznaczonych dla przedsiębiorców (woj. lubelskie).
- Dobra orientacja w tematyce, mało wyczerpująca odpowiedź, przekierowanie zapytania na drogę mailową (woj. zachodniopomorskie).
- Tłumaczono się brakiem aktualnych wytycznych, nie dopytywano. Raczej pytanie – odpowiedź. Przełożono rozmowę na później ze względu na brak aktualnych informacji, brak naborów. Zabrakło informacji o konkursach typu Erasmus. Brak chęci udzielenia informacji – właściwie wszystko kończyło się stwierdzeniem, że „jeszcze nie wiadomo” (woj. wielkopolskie).

Uwagi do oceny komunikatywności:

Pozytywne

- Konsultant okazał się bardzo pomocny – przekazał wszystkie niezbędne informacje i zaproponował szkolenie (woj. śląskie).
- W trakcie rozmowy pracownik LPI wykazywał się dużą chęcią pomocy i starał się wyczerpująco odpowiadać na poszczególne pytania, próbując przy tym dopytywać rozmówcę o jego status na rynku pracy (woj. lubuskie).
- Odpowiedź natychmiastowa, z podaniem szczegółowych działań i dokumentów oraz miejsc, gdzie można znaleźć tę informację (woj. świętokrzyskie, LPI Busko-Zdrój).

Negatywne

- Ocenę komunikatywności obniżono z powodu posługiwania się przez konsultanta skrótami, odnoszącymi się np. do nazw programów unijnych, dokumentów – skróty te nie zawsze mogą być zrozumiałe dla klienta (woj. lubelskie)
- Nie udzielono precyzyjnej odpowiedzi, czy dane grupy są kwalifikowane jako młodzież NEET. Wykonano telefon do Instytucji Organizującej Konkurs, przekazano słuchawkę pytającej, która została poproszona o wysłanie maila poprzez konsultanta Punktu z pytaniem szczegółowym. Czekano cztery dni na odpowiedź, która przyszła jako zeskanowane pismo do kierownika Punktu, odwołała się do wytycznych ministerialnych i tak naprawdę nie rozwiązała problemu (woj. świętokrzyskie, GPI Kielce).
- Nie znano odpowiedzi na zadane pytanie. Odpowiedzi udzielono, oddzwaniając i nie do końca precyzyjnie (woj. małopolskie).

Ocena aspektów technicznych:

Pozytywne

- Bezpośrednie połączenie z konsultantem (woj. podlaskie, opolskie, śląskie).
- Odebrano po kilku sygnałach, bez przekierowania (woj. Świętokrzyskie, LPI Busko-Zdrój).

Negatywne

- Problem z połączeniem się z konsultantem, osoba odbierająca telefon – na stronie internetowej wskazana jako konsultant, po otrzymaniu informacji o lokalizacji osoby

dzwoniącej przekierowała połączenie do osoby, która nie odbierała. Sytuacja danego dnia powtórzyła się trzykrotnie (woj. podkarpackie).

- Otrzymano linki do aktualnych dokumentacji – regulamin konkursu, wytyczne, odpowiedzi na pytania dotychczas zadane. Ale odpowiedzi dotyczą tylko RPO (woj. wielkopolskie).

11. SPOTKANIA LPI Z POTENCJALNYMI BENEFICJENTAMI

W tej części raportu pytano o spotkania organizowane przez LPI w I-II kwartale 2015 r. dotyczące określonych obszarów merytorycznych:

1. Spotkanie ogólne dla potencjalnych beneficjentów na temat nowego okresu programowania

Takie spotkania zorganizowały LPI we wszystkich województwach z wyjątkiem lubelskiego i kujawsko-pomorskiego, z zastrzeżeniem, że w przypadku woj. lubelskiego brak informacji o organizowaniu przez lubelskie LPI spotkań o charakterze ogólnym. LPI organizują natomiast spotkania informacyjne, których tematyka jest zawężana do poszczególnych typów beneficjentów lub branż, np. spotkania „Środa z funduszami dla instytucji kultury” 3.06.2015 r. (przeprowadzone przez wszystkie LPI w województwie), spotkania „Środa z funduszami dla instytucji publicznych na e-administrację i cyfryzację” 6.05.2015 r., spotkania dla osób chcących uzyskać dofinansowanie na założenie działalności gospodarczej itp.

W przypadku woj. świętokrzyskiego uzyskano odpowiedź z Głównego Punktu w Kielcach od koordynatora wszystkich punktów o treści: „W I kwartale skontaktowaliśmy się ze wszystkimi instytucjami realizującymi projekty w 2015 r. z propozycją zorganizowania szkolenia – na ok. 100 kontaktów nikt nie wyraził takiej potrzeby (badanie potrzeb wykonał LPI Sandomierz na podstawie list projektów EFS w woj. świętokrzyskim)”. Komentarz autorki raportu z woj. świętokrzyskiego: „Po pierwsze, moja fundacja też realizuje obecnie (jako jedna z nielicznych do października 2015 r.) projekt z POKL i nie dostałam żadnej informacji. Po drugie, dlaczego założono, że projekty będą składać wyłącznie ci, którzy dotychczas realizowali projekty? Ze sprawozdania, które autorka raportu regionalnego otrzymała od Koordynatora Punktów, wynika, że we wszystkich trzech punktach zorganizowano 11 spotkań (wg strony internetowej GPI było ich łącznie 22).

2. Spotkanie dla potencjalnych beneficjentów na temat planowanych konkursów

Takie spotkania zorganizowało jedenaście województw, z wyjątkiem podkarpackiego, dolnośląskiego, zachodniopomorskiego, kujawsko-pomorskiego oraz świętokrzyskiego. Należy zaznaczyć jednak, że w woj. podkarpackim i zachodniopomorskim pierwsze nabory zostały zaplanowane dopiero na IV kw. 2015 r., co uzasadnia brak szczegółowych spotkań dotyczących konkursów w I i II kw. tego roku. Z kolei w woj. dolnośląskim nie było spotkania w wymienionym terminie, ponieważ dokument dotyczący Szczegółowego Opisu Osi Priorytetowych nie był zatwierdzony. Z kolei jeśli chodzi o woj. świętokrzyskie, z rozmów z koordynatorką Punktu w Kielcach wynika, że Punkty nie organizują spotkań na temat potencjalnych konkursów, ponieważ tym zajmują się poszczególne departamenty Urzędu Marszałkowskiego.

3. Spotkanie dla potencjalnych beneficjentów projektów współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego

Takie spotkania miały miejsce we wszystkich województwach, z zastrzeżeniem, że najczęściej nie były to dodatkowe spotkania, tylko tematyka EFS była poruszana na spotkaniach opisanych w pkt 1. W

woj. świętokrzyskim organizowane były również spotkania (5) dedykowane wyłącznie organizacjom pozarządowym, w tym dwa poświęcone aktywizacji społeczno-zawodowej.

4. Spotkanie dla potencjalnych beneficjentów na temat planowanych konkursów

Takie spotkania zorganizowały wszystkie województwa, z wyjątkiem województw lubelskiego, śląskiego (konkretnie mowa tu o LPI w Bielsku-Białej), kujawsko-pomorskiego oraz łódzkiego.

W woj. kujawsko-pomorskim spotkanie o takim charakterze zostało jednak przygotowane i zrealizowane z inicjatywy Kujawsko-Pomorskiej Federacji Organizacji Pozarządowych z Torunia w ramach projektu „Monitoring funduszy europejskich” wspólnie z Urzędem Marszałkowskim (marzec i czerwiec 2015 r.) i poświęcone było pracom nad SzOOP RPO, a w sposób szczególny – Osiom współfinansowanym przez Europejski Fundusz Społeczny i udziałowi NGOs w realizacji RPO.

W woj. łódzkim nie było spotkania zorganizowanego wyłącznie dla organizacji pozarządowych, ale zgodnie z wykładnią Departamentu Polityki Regionalnej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego „organizacje pozarządowe mogą uczestniczyć we wszystkich spotkaniach organizowanych przez punkty informacyjne, zarówno w Łodzi, jak i w poszczególnych powiatach. Ponadto istnieje możliwość zorganizowania na Państwa prośbę zamkniętego spotkania dedykowanego przedstawicielom organizacji pozarządowych w zakresie możliwości wsparcia z funduszy unijnych” – to fragment listu stanowiącego odpowiedź na petycję Rady Organizacji Pozarządowych Województwa Łódzkiego w sprawie zorganizowania spotkania dla NGOs i pozyskania środków z Pomocy Technicznej. Spotkanie takie jest planowane przez Radę Organizacji Pozarządowych Województwa Łódzkiego w najbliższym czasie (informacja datowana na 28.09.2015 r.).

W woj. podkarpackim spotkania były organizowane w ramach cyklu „środy z Funduszami”, ale dotyczyły przede wszystkim konkursów realizowanych dotychczas, co w głównej mierze wynika z braku szczegółów dotyczących nadchodzących konkursów w momencie realizacji spotkania.

Z relacji ze spotkania w woj. wielkopolskim wynika, że osoba prowadząca nie dysponowała wiedzą w zakresie różnic między NGOs a podmiotami ekonomii społecznej. Na spotkaniu odczytano prezentację bez dodatkowych komentarzy, wręcz sugerowano: „to Państwo wiecie lepiej”, „sami Państwo wiecie, jeżeli ktoś realizował projekt z EFS”. Pracowniczka Punktu prowadząca spotkanie tłumaczyła się, że wcześniej obsługiwała EFRR i nie ma wiedzy o EFS i organizacjach. Uczestnicy opuszczali salę. Niektórzy powiadomili szefostwo departamentu informacji i promocji.

12. REKOMENDACJE

TECHNICZNE:

1. Bieżąca aktualizacja wszystkich działów stron internetowych informujących o możliwościach skorzystania z funduszy UE oraz zapewnienie czytelności dostarczanych informacji.
2. Wskazane jest lepsze wykorzystanie portali społecznościowych do promocji działań LPI oraz ogólnie zwiększenie promocji działalności samych punktów.
3. Uporządkowanie stron internetowych (również tych prowadzonych przez Urzędy Marszałkowskie), które odsyłają do Punktów Informacyjnych, tak by m.in. wyeliminować linki niedziałające bądź odsyłające do informacji o perspektywie 2007-2013.

4. Należy na bieżąco weryfikować dane kontaktowe na stronach internetowych.
5. Należy wyposażyć LPI w teksty Regionalnych Programów Operacyjnych i Szczegółowych Opisu Osi Priorytetowych.
6. LPI powinny umożliwiać wydruk informacji dla odwiedzających.
7. Wskazane byłoby wydzielenie w LPI stanowiska z komputerem i internetem, gdzie odwiedzający mogliby przy pomocy pracownika odnaleźć poszukiwane informacje.
8. Warto zadbać, aby zarówno strony internetowe poszczególnych Programów Operacyjnych oraz Punktów informacyjnych, jak i oferta samych Punktów były dostępne dla osób niepełnosprawnych, np. słabowidzących.
9. Jeśli nie ma nikogo w Punkcie (pracownicy wyjechali w teren lub służbowo) powinna być nagrana taka informacja na sekretarce jako informacja dla dzwoniącego.

PROCEDURALNE:

1. W przypadku zlecenia zadań Punktu Informacyjnego podmiotom zewnętrznym, niezbędne jest zachowanie transparentności procesu wyboru najkorzystniejszej oferty. W żadnym z województw, w których został ogłoszony konkurs na prowadzenie Punktów Informacyjnych, nie podano finalnej punktacji przyznanej w konkursie poszczególnym oferentom. Taki brak przejrzystości rodzi obawy o to, czy proces wyboru był oparty na rzeczywiście rzetelnych i bezstronnych kryteriach.
2. Jeśli chodzi o terminy ogłoszeń o konkursach, zasadne byłoby unikanie terminów, które obejmują okresy wakacyjne lub świąteczne.

MERYTORYCZNE:

1. Stosowanie języka dostosowanego do potrzeb beneficjentów, którzy niekoniecznie mają doświadczenie w aplikowaniu o fundusze UE – stosowanie języka „żargonowego”, wysokospecjalistycznego tworzy dodatkową, niepotrzebną barierę w aplikowaniu o fundusze dla niektórych potencjalnych beneficjentów.
2. Warto podkreślić często wysokie zaangażowanie i komunikatywność pracowników GPI/LPI. Instytucje pełniące funkcje LPI powinny dokładać wszelkich starań, aby wszyscy pracownicy udzielający informacji wykazywali się wysoką komunikatywnością i zaangażowaniem, jak również byli otwarci na możliwość zgłaszania ze strony NGOs propozycji działań informacyjnych, jakie mogą podejmować GPI/LPI.
3. Udzielanie przez konsultantów LPI bardziej szczegółowych informacji na temat np. ogłoszonych konkursów, a nie tylko przedstawianie zapisów regulaminu bez komentarza czy odsyłanie np. do Instytucji Pośredniczącej, która konkurs ogłosiła.
4. Zwiększenie podaży szkoleń w zakresie funduszy UE, zarówno dla pracowników LPI (m.in. w zakresie stosowania wytycznych krajowych czy też instrukcji szczegółowej stosowania generatora wniosków SOWA), jak również dla potencjalnych beneficjentów, np. w zakresie kwalifikowalności wydatków.

5. Zasadne jest podjęcie prób wprowadzenia w LPI specjalizacji tematycznych, branżowych – co podniesie jakość usług świadczonych przez LPI.
6. Wskazany jest szerszy kontakt z organizacjami pozarządowymi. Wykorzystanie mailingu do organizacji, np. poprzez bazy organizacji, którymi dysponują Wydziały Współpracy z organizacjami pozarządowymi Urzędów Marszałkowskich czy federacje organizacji.
7. Wskazane jest zaoferowanie wsparcia pogłębionego o charakterze doradczym (np. weryfikacją formalną wniosku aplikacyjnego) czy szkoleniowym dla beneficjentów konkretnych funduszy (EFS czy EFRR), Osi i działań/poddziałań.
8. Wartościowe i przydatne z punktu widzenia NGO jako beneficjenta/wnioskodawcy w ramach RPO byłyby spotkania kierowane do III sektora organizowane we współpracy LPI i organizacji pozarządowych.
9. Konieczne wydaje się poszerzenie oferty dla potencjalnych beneficjentów wsparcia UE o działania doradcze i szkoleniowe (warsztatowe) ukierunkowane na konkretne obszary problemowe (zgłaszane w drodze ankiet badających potrzeby) związane z Osiami i działaniami RPO – dedykowane zainteresowanym, w tym NGOs.
10. Wskazana jest współpraca LPI z organizacjami w celu ustalenia potrzeb III sektora w zakresie funduszy UE. Wiąże się to również z wprowadzeniem badania satysfakcji klienta i zgodności odpowiedzi udzielanych z jego oczekiwaniami i potrzebami.
11. Przydatne są częste otwarte spotkania, które pozwalają na zweryfikowanie wiedzy i aktualnej informacji, a także służą beneficjentom do zadawania pytań i wzajemnej inspiracji. Odpowiednio poprowadzone spotkania mogą służyć budowaniu sieci współpracy pomiędzy beneficjentami – wskazane są działania zachęcające do zawiązywania partnerstw, a nie tylko spotkanie dotyczące dokumentacji konkursowej, ograniczające się do przeczytania ważniejszych aspektów z regulaminu.
12. Niezbędna jest ewaluacja działań LPI w kontekście potrzeb odbiorców, tak żeby informacja zwrotna nie była jedynie danymi statystycznymi dotyczącymi liczby zapytań, etc.
13. Niezbędne jest również intensywniejsze wyjście Punktów Informacyjnych do podmiotów, które dotychczas nie miały doświadczenia w aplikowaniu o fundusze UE – z zebranych danych wynika, że nie tylko język, jakim posługują się pracownicy Punktów (często hermetyczny i żargonowy), ale również sposób dotarcia i komunikacji preferuje podmioty, które mają już doświadczenie w poruszaniu się w tej tematyce, co tworzy dodatkową, niepotrzebną barierę w dostępie do funduszy UE.
14. Punkty Informacyjne powinny również dostarczać informacji w zakresie Europejskiego Funduszu Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFFROW) oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego (EFMiR). Zgodnie z „Zasadami działania Punktów Informacyjnych Funduszy Europejskich w sieci koordynowanej przez Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju”¹⁷, „[...] Sieć Punktów Informacyjnych Funduszy Europejskich [...] świadczy [...] szerokie usługi informacyjne dotyczące programów operacyjnych realizowanych w ramach Narodowej Strategii Spójności. Od 2014 r. obejmuje także

---

¹⁷ <http://www.funduszeuropejskie.gov.pl/strony/o-funduszach/standardy-dzialania-punktow/>

swoim zakresem programy operacyjne w ramach Umowy Partnerstwa” – zaś EFFROW i EFMiR są wymienione w Umowie Partnerstwa.

14. Pracownicy Punktów powinny być szkoleni zgodnie z ich realnymi potrzebami (brakami) wskazanymi w ankietach, podejście powinno być regionalne, nie krajowe.

15. Poszczególne IZ Programów Operacyjnych powinny organizować systematyczne szkolenia z danego programu.

13. DOSTĘP ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH DO ŚRODKÓW FINANSOWYCH W RAMACH REGIONALNYCH PROGRAMÓW OPERACYJNYCH 2014-2020

13.1 DOSTĘP DO INFORMACJI O DYSTRYBUCJI ŚRODKÓW Z EFS I EFRR W RAMACH KONKURSÓW RPO 2014+

1. Zatwierdzenie Regionalnego Programu Operacyjnego

Tab. 1 Czy został zatwierdzony ostateczny Regionalny Program Operacyjny?

	Czy dokument jest dostępny w formie edytowalnej?		Czy dokument spełnia normę WCAG A20 na poziomie AA?		Czy dokument może być poprawnie otwarty w różnych systemach operacyjnych (np. Linux) oraz w aplikacjach biurowych typu open source (darmowe oprogramowanie, np. open office)?	
	TAK	NIE	TAK	NIE	TAK	NIE
Dolnośląskie	x		X		x	
Kujawsko-Pomorskie	x		X		x	
Lubelskie		x	X		x	
Lubuskie		x	Bd	bd	x	
Łódzkie	x		X		x	
Małopolskie	x		X		x	
Mazowieckie		x	X		x	
Opolskie	x		X		x	
Podkarpackie	x		Bd	bd	x	
Podlaskie	x		X		x	

Pomorskie		x	X		x	
Śląskie		x	X		x	
Świętokrzyskie		x	X		x	
Warmińsko-Mazurskie	x		X		bd	bd
Wielkopolskie	x		Bd	bd	bd	bd
Zachodniopomorskie		x	X		x	

Na dzień oddania wszystkich raportów regionalnych RPO¹⁸ we wszystkich województwach zostały zatwierdzone przez zarządy województw. Niestety, nie we wszystkich województwach dokument jest dostępny w formie edytowalnej. Co jednak zasługuje na podkreślenie, w tych województwach, z których spłynęły stosowne informacje, dokument z treścią RPO spełnia wymogi normy WCAG A20 na poziomie AA, co oznacza, że jest to dokument dostępny dla osób z różnego rodzaju niepełnosprawnościami. Również praktycznie we wszystkich województwach dokument może być poprawnie otwarty w różnych systemach operacyjnych (np. Linux) oraz w aplikacjach biurowych typu open source.

2. Dywersyfikacja kanałów informacji oraz łatwość dostępu do informacji

Tab. 2 Czy informacja o funduszach europejskich (konkursy, zmiany wytycznych itp.) są publikowane ...

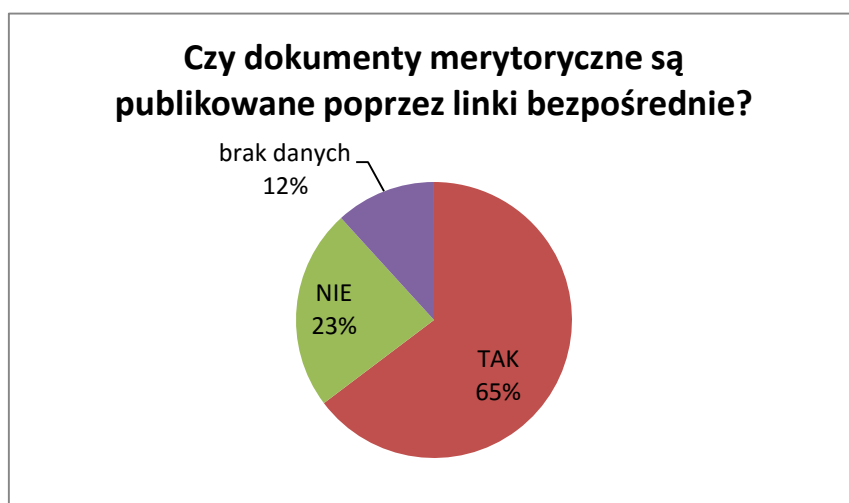
	na stronie internetowej IZ, IW lub IP?		na stronie www portalu ngo.pl lub regionalnych stronach ngo.pl?		w mailingach i sieciach kontaktów, np. przez COP?		w punktach informacyjnych?		na spotkaniach informacyjnych?	
	TAK	NIE	TAK	NIE	TAK	NIE	TAK	NIE	TAK	NIE
Warmińsko-Mazurskie	x			X		x	bd	bd	bd	bd
Podlaskie	x		x		x		x		x	
Lubelskie	x			X	x			x	x	
Podkarpackie	x			X		x			x	
Małopolskie	x			X	x			x	x	
Opolskie	x			X		x	x		x	

¹⁸ Pierwszy z 16 raportów regionalnych został przekazany na początku października 2015 r., zaś ostatni – 7 grudnia 2015 r.

Śląskie	x			X	x		x		x	
Dolnośląskie	x			X		x		x	x	
Lubuskie	x			X	x		x		x	
Wielkopolskie	x			X		x		x	x	
Zachodniopomorskie	x			X	x		x		x	
Pomorskie	x			X	x		x		x	
Kujawsko-Pomorskie	x			X	x		x		x	
Łódzkie	x		x		x		x		x	
Świętokrzyskie	x			X		x		x	x	
Mazowieckie	x			X		x	x		x	

Wyk. 1 Czy dokumenty merytoryczne są publikowane poprzez linki bezpośrednie?

3. Forma i treść ogłoszeń o konkursach

W tej części raportu postarano się odpowiedzieć na następujące pytania: Czy miejsce i forma publikacji ogłoszenia nie utrudniały dostępu do informacji o konkursach? Czy nie dyskryminowały

jakiejsz grupy potencjalnych beneficjentów?

Ogłoszenia o konkursach są publikowane przede wszystkim na stronach internetowych Regionalnych Programów Operacyjnych, z reguły na 30 dni przed rozpoczęciem naboru. W przypadku woj. łódzkiego było to wyprzedzenie aż 8-tygodniowe, z kolei w woj. mazowieckim ogłoszenie o konkursie pojawiło się zaledwie na trzy tygodnie przed naborem wniosków. Autorzy raportów regionalnych zwracają uwagę przede wszystkim na to, że jeśli informacje dotyczące konkursów są zamieszczane

tylko na stronie dedykowanej fundusze RPO, to powoduje to ograniczenie zasięgu informacji do tych podmiotów, które już wiedzą, gdzie szukać dofinansowania. Autorzy raportów zwracają również uwagę na fakt, że nowe, ujednoczone (w miarę) strony Regionalnych Programów Operacyjnych nie są do końca czytelne.

W woj. podkarpackim pojawił się zastanawiający termin rozstrzygnięcia ogłoszonego konkursu (dla Działania 7.3 – z dnia 21 października 2015 składać wnioski można było od 23.11.2015 r. do 4.12.2015 r.). Mianowicie podany termin rozstrzygnięcia to... sierpień 2016 r. Zgodnie z wyjaśnieniem wystosowanym przez WUP w związku z dużą ilością zapytań w tej sprawie „Opracowane przez Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju Wytyczne w zakresie trybów wyboru projektów na lata 2014-2020 wskazują, że w regulaminie konkursu Instytucja Ogłaszająca Konkurs (IOK) określa orientacyjny termin rozstrzygnięcia konkursu – termin ten stanowi maksymalny termin, w którym zostanie opublikowana lista projektów wybranych do dofinansowania. Nie oznacza to jednak, że IOK nie może zakończyć naboru i ogłosić listy projektów wyłonionych do dofinansowania we wcześniejszym terminie”.¹⁹

Godną polecenia praktykę zastosowało woj. śląskie – w przypadku niejasności od momentu ogłoszenia konkursu istniała zaś możliwość zadawania pytań, odpowiedzi zaś publikowano na stronie internetowej.

Jeśli chodzi o dostępność informacji, to w woj. podkarpackim nie odnotowano dostosowania strony <http://rpo.podkarpackie.pl/>, na której pojawiły się ogłoszenia, do potrzeb osób z niepełnosprawnościami narządów wzroku i słuchu: nie ma możliwości skorzystania z takich opcji, jak zastosowanie kontrastu czy powiększenie czcionki, osoby posługujące się „Czytakiem” [urządzenie używane przez osoby niewidome i słabowidzące, które odczytuje na głos pliki tekstowe – przyp. red.], też mogą mieć problemy z łatwym przyswojeniem treści. Załączniki są w formie edytowalnej, pdf – możliwe od odczytania z pomocą „Czytaków” – dokumenty otwierają się w różnych systemach operacyjnych.

Kolejne poruszone w raportach kwestie to kompletność i zrozumiałość (język nie urzędniczo-specjalistyczny) ogłoszenia o konkursach, a także informacja dotycząca dokonywania zmian w treści ogłoszenia o konkursie w trakcie jego obowiązywania.

Jeśli chodzi o kompletność ogłoszenia, to autorzy raportów nie wnosili większych zastrzeżeń, ale pojawiały się trudności takie, jak w woj. wielkopolskim, gdzie „odpowiedzi na najczęściej zadawane pytania zamieszczane są w takiej formie, że trudno je odszukać”. Wszystkie konkursy są w jednym miejscu (z Wielkopolskiego RPO), co bardzo utrudnia analizę i wyszukanie informacji. Nie można też jednoznacznie rozstrzygnąć, kiedy daną informację zamieszczono na stronie i czy wprowadzano do niej poprawki. Miejsce i forma publikacji ogłoszenia były ogólnodostępne, przy założeniu, że beneficjenci regularnie przeglądają i analizują strony www – głównie www.wrpo.wielkopolskie.pl. Warto zauważyć, że wielu beneficjentów nie wie, gdzie szukać informacji o konkursach, śledzi stronę WUP w Poznaniu, bo tam pojawiła się informacja o konkursie dotyczącym środków związanych z programem POWER (dotyczącym młodzieży), ale nie było tam już informacji o konkursie dotyczącym środków z EFS na projekty w zakresie samozatrudnienia.

---

¹⁹ <http://www.rpo.podkarpackie.pl/index.php/wiadomosci/2-dane-podstawowe/494-informacja-instytucji-posredniczej-dotyczaca-terminow-rozstrzygnięcia-konkursow> (data dostępu: 7.12.2015).

Z kolei w woj. warmińsko-mazurskim informacje o konkursach pojawiają się na stronach Instytucji Organizujących Konkurs (odpowiednio: na stronie www.rpo.warmia.mazury.pl lub pod adresem www.pokl.up.gov.pl). Ale na przykład konkurs ogłaszany przez Wojewódzki Urząd Pracy nie był ogłaszany na stronie www.rpo.warmia.mazury.pl.

W woj. zachodniopomorskim Informacje o konkursach zostały zamieszczone wyłącznie na stronie IP, natomiast na stronie głównej RPO, czy też w zachodniopomorskim dziale serwisu www.ngo.pl, brakuje informacji o planowanych konkursach, co niewątpliwie może utrudniać dostęp do informacji. Również nieprzejrzysta strona internetowa IP RPO woj. zachodniopomorskiego utrudnia dostęp do dokumentacji konkursowej.

Jeśli chodzi o czytelność ogłoszenia, pojawiło się więcej zastrzeżeń – np. w woj. wielkopolskim zastosowany język nie był prosty, raczej skierowany do osób, które regularnie aplikują o środki. Większość autorów raportów regionalnych zwracała uwagę na to, że język ogłoszeń jest zrozumiały przede wszystkim dla tych... którzy mają już doświadczenie w aplikowaniu o środki unijne.

W woj. dolnośląskim ogłoszenie o konkursie zostało zamieszczone 30 września 2015 r. na stronie www.rpo.dwup.pl. Strona internetowa jest dostosowana dla osób niepełnosprawnych (można zwiększyć czcionkę oraz wprowadzić kontrast), niemniej jednak sama treść ogłoszenia została zamieszczona w pliku do ściągnięcia w postaci PDF, gdzie wprowadzenie ułatwień (np. kontrastu) nie jest już tak proste.

Jeśli chodzi o kompletność ogłoszenia – w woj. opolskim ogłoszenie o konkursie²⁰ nie zawierało wszystkich niezbędnych do aplikowania załączników – nie zamieszczono w formie załącznika do regulaminu konkursu kryteriów wyboru projektu (podano tylko link do kryteriów); nie zamieszczono też wzoru wniosku o dofinansowanie i instrukcji wypełniania wniosku, instytucja ogłaszająca konkurs odesłała wnioskodawców do podręcznika dla wnioskodawców RPO WO 2014-2020 w zakresie EFRR.

W woj. zachodniopomorskim ogłoszenia o konkursach były prawnie kompletne, zawierały Regulamin konkursu i większość załączników (brakowało załączników nr 7.9 „Wzór listy sprawdzającej do oceny formalno–merytorycznej wniosku o dofinansowanie projektu” oraz 7.10 „Instrukcja wypełniania wniosku o dofinansowanie do Regulaminu konkursu”; brak tych załączników był spowodowany brakiem działającego generatora wniosków, a załączniki muszą być kompatybilne).

W woj. świętokrzyskim informacja o konkursie (nr konkursu RPSW.10.02.01-IP.01-26-004/15) nie została zamieszczona w aktualnościach na stronie Głównego Punktu Informacyjnego w Kielcach, z której korzysta i na której informacjach opiera się znaczna liczba organizacji w regionie.

W woj. mazowieckim natomiast pojawiły się nieprecyzyjne zapisy, co spowodowało zmiany w załącznikach, ogłoszenie listy pytań i odpowiedzi do konkursu i wydłużenie czasu naboru wniosków o 7 dni. To dobra praktyka – ze względu na problemy IOK „poszła na rękę” projektodawcom.

W woj. pomorskim ogłoszenie o konkursie było zredagowane w sposób zrozumiały. Regulamin konkursu i kluczowe załączniki (kryteria oceny projektów) – ze względu na zastosowany język, nazewnictwo różniące się od nazewnictwa stosowanego w poprzedniej perspektywie UE oraz licznie przywoływane akty prawne i wytyczne – nie mogą zostać uznane za sformułowane w sposób

---

²⁰ W ramach Osi V Ochrona środowiska, dziedzictwa kulturowego i naturalnego, działanie 5.1 Ochrona różnorodności biologicznej RPO WO 2014-2020 (w ramach RFRR).

zrozumiały. W tej sytuacji organizacja współpracująca w badaniu Fundacja E-MEDIA zwróciła się o pomoc w wyjaśnieniu wątpliwości do LPI w Gdańsku, jednak jego pracownik nie był w stanie udzielić odpowiedzi na szczegółowe pytania techniczne. Kolejnym krokiem było spotkanie ze wskazanym w ogłoszeniu o naborze pracownikiem IZ odpowiedzialnym za konkurs. Okazało się, że również ta osoba nie potrafi rozwiązać wątpliwości, padały argumenty o pierwszym konkursie w nowym okresie finansowania, braku części rozporządzeń i w ogóle „sami się jeszcze tego uczymy”. Analiza pytań i odpowiedzi zamieszczonych na stronie konkursu wskazuje, że z podobnymi problemami borykali się również inni wnioskodawcy, w tym nawet duże instytucje i samorządy.

W woj. świętokrzyskim ogłoszenie o konkursie zawierało wszystkie konieczne podstawowe informacje. Zostały również opublikowane zmiany w regulaminie konkursu. Załączniki zawierały bezpośrednio linki do dokumentów. Część Regulaminu konkursu (RPSW.10.02.01-IP.01-26-004/15) poświęcona „podstawom prawnym i dokumentom programowym konkursu” nie zawierała linków odwołujących do tych dokumentów.

W kwestii zmian dokonywanych w treści ogłoszenia o konkursie już po jego ogłoszeniu pojawiły się dwa problemy – z jednej strony zdarzały się częste zmiany w treści, tak jak w przypadku woj. podlaskiego - ogłaszający konkurs tj. Wojewódzki Urząd Pracy wielokrotnie dokonywał zmian w treści regulaminu konkursu w trakcie jego obowiązywania (1, 3 i 8 września 2015 r.), a z drugiej – zauważono, że na stronie z ogłoszeniem brakuje czasem informacji o tym, czy były wprowadzane jakieś zmiany, czy nie, co oznacza dla beneficjentów ryzyko przeoczenia ważnych zmian (woj. lubelskie).

W woj. dolnośląskim w trakcie trwania procesu aplikowania, tzn. w okresie od 2.11 do 20.11.2015 r., regulamin był trzykrotnie zmieniany. Każdorazowo na stronie www.rpo.dwup.pl była zamieszczana uaktualniona wersja regulaminu. Zmiany regulaminu polegały głównie na zmianie daty składania wniosków, która ze względu na liczne błędy techniczne generatora była trzykrotnie przekładana. Ponadto 23.11.2015 r. IOK poinformowała o aktualizacji sposobu przygotowywania Wniosku o dofinansowanie projektu – w postaci zmiany sposobu składania ofert. Przestał obowiązywać generator Wniosków Aplikacyjnych SNOW, który został zastąpiony aplikacją Excel.

W woj. zachodniopomorskim zmiany dotyczyły uszczegółowienia pojęć oraz zmian załączników, w których wykryto błędy rachunkowe.

W woj. warmińsko-mazurskim na początku regulaminu konkursu widniała informacja o treści: „UWAGA! Projekt powinien być realizowany zgodnie z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa. W przypadku sprzeczności zapisów niniejszego Regulaminu z przepisami prawa powszechnie obowiązującego, zastosowanie mają właściwe przepisy prawa powszechnie obowiązującego”. Taka sytuacja nie powinna mieć miejsca. Regulamin konkursu – co do istoty rozumianego jako zadanie publiczne – nie może być w żadnym miejscu sprzeczny z powszechnie obowiązującym prawem i należy stosować zapisy prawa przy redagowaniu dokumentów, które są wiążącym dla danego konkursu finansowanego z funduszy UE – należy im przypisywać takie właściwości, jak dla decyzji aktów prawnych zgodnie z hierarchiczną zasadą prawa oraz podstawową zasadą konstytucyjną: Rzeczpospolita Polska jest demokratycznym państwem prawnym. Sytuacja po pierwsze wymaga od potencjalnych beneficjentów interpretacji Regulaminu oraz profesjonalnej znajomości różnorodnych dziedzin prawa; po drugie rodzi pytanie, kto będzie decydował, przesądzał o zgodności bądź nie Regulaminu; po trzecie – stwarza przestrzeń do interpretacji, co oczywiście

godzi w konstytucyjną zasadę państwa prawa. W zakresie zmian w Regulaminie widnieje precyzyjna informacja: „W przypadku ukazania się nowych interpretacji lub przepisów prawa powszechnie obowiązującego na stronie internetowej oraz na portalu ukaże się aktualizacja treści Regulaminu konkursu, uzasadnienie oraz termin, od którego zmiana obowiązuje. Dodatkowo wszyscy Wnioskodawcy, którzy złożyli wnioski o dofinansowanie projektu w ramach trwającego konkursu, zostaną pisemnie poinformowani o zmianie Regulaminu konkursu”. A więc zapisy regulaminu nie powinny podlegać wątpliwościom i interpretacji. Co więcej, na stronie internetowej nie widnieje data zamieszczania ogłoszeń. Zarówno dodawanie ogłoszeń jak, i wprowadzanie zmian czy aktualizowanie powinno być widoczne wraz z datą oraz redaktorem (analogicznie jak jest na stronach typu BIP), tak aby beneficjent nie miał wątpliwości, od kiedy obowiązuje dana zmiana.

13.2 KRYTERIA WYBORU PROJEKTÓW

1. Ogólne kryteria formalne

Praktycznie we wszystkich województwach obowiązywały te same podstawowe kryteria formalne w ogłoszonych konkursach, jednakże pojawiały się różnice w ich sformułowaniu, w niektórych województwach pojawiały się także dodatkowe kryteria.

Wspólne kryteria obejmowały takie warunki uczestnictwa w konkursie, jak:

- Wnioskodawca jest podmiotem uprawnionym do ubiegania się o dofinansowanie w ramach właściwego Działania/Poddziałania RPO;
- Wnioskodawca składa dopuszczalną w Regulaminie konkursu liczbę wniosków o dofinansowanie projektu (o ile dotyczy);
- Wydatki w projekcie o wartości nieprzekraczającej wyrażonej w PLN równowartości kwoty 100 000 EUR wkładu publicznego są rozliczane uproszczonymi metodami, o których mowa w Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w zakresie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020;
- Wnioskodawca i Partnerzy (o ile dotyczy) nie podlegają wykluczeniu z możliwości ubiegania się o dofinansowanie ze środków UE na podstawie odrębnych przepisów;
- W przypadku projektu partnerskiego wniosek spełnia wymogi dotyczące utworzenia partnerstwa, o których mowa w art. 33 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie 2014-2020 (Dz.U. z 2014 r. poz. 1146 z późn. zm.);
- Wniosek oraz załączniki (o ile dotyczy) wypełniono w języku polskim;
- Wniosek złożono we właściwej instytucji;
- Wniosek złożono w terminie wskazanym w regulaminie konkursu w rozumieniu art. 41 ust. 2 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020;
- Wniosek złożono w formie wskazanej w regulaminie konkursu;
- Wniosek został sporządzony zgodnie z regulaminem konkursu;
- Wniosek został opatrzony podpisem osoby/osób uprawnionych do reprezentowania beneficjenta;
- Został zapewniony wymagany regulaminem konkursu wkład własny (o ile dotyczy);

- W przypadku projektu partnerskiego spełnione zostały wymogi dotyczące: wyboru partnerów spoza sektora finansów publicznych, o których mowa w art. 33 ust. 2-4 ustawy o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie 2014-2020 (o ile dotyczy) oraz braku powiązań, o których mowa w art. 33 ust. 6 ustawy o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie 2014-2020 oraz w Szczegółowym Opisie Osi Priorytetowych RPOWP, pomiędzy podmiotami tworzącymi partnerstwo.

Jednakże jeśli chodzi o różnice w sformułowaniach, to na przykład w woj. podkarpackim na Regulamin powołano się tylko w kwestii okresu realizacji projektu: „okres realizacji zgodny z Regulaminem”, zaś pozostałe kryteria zostały sformułowane dość ogólnie i mało przejrzyste, jak choćby „prawidłowość” złożenia wniosku, bez dokładnych szczegółów – co owa „prawidłowość” dokładnie oznacza.

W dokumentach konkursowych w woj. podlaskim znalazła się następująca klauzula: „UWAGA: Projekty, które nie spełniają ww. kryteriów formalnych, nie podlegają korektom ani uzupełnieniom, są odrzucane na etapie oceny formalnej”.

W przypadku dwóch województw pojawiło się kryterium lokalizacji prowadzenia działalności: w przypadku woj. podkarpackiego Wnioskodawca w okresie realizacji projektu powinien prowadzić biuro projektu na terenie województwa, zaś w przypadku woj. kujawsko-pomorskiego - powinien prowadzić biuro projektu na obszarze województwa kujawsko-pomorskiego (nie wspomniano, czy ma się to odbywać w określonym przedziale czasowym, np. w okresie realizacji projektu).

Nie we wszystkich województwach pojawiły się kryteria takie, jak:

- Wersja papierowa wniosku złożona w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach;
- Wersja elektroniczna wniosku (wysłana on-line) zgodna z wersją papierową wniosku (zgodność sumy kontrolnej);
- Informacja, jakie błędy formalne podlegają uzupełnieniu.

Takich kryteriów nie zawierały ogłoszenia o konkursach np. w woj. warmińsko-mazurskim, podkarpackim, lubelskim, podlaskim czy małopolskim.

W trzech województwach wskazano kryterium potencjału finansowego wnioskodawcy – w woj. śląskim, kujawsko-pomorskim i łódzkim. Owo kryterium nie było we wszystkich województwach sformułowane w sposób jednakowy, np. w przypadku woj. śląskiego brzmiało: „Wnioskodawca wskazał we wniosku o dofinansowanie roczne obroty rozumiane jako przychody lub wydatki (w odniesieniu do jednostek sektora finansów publicznych) za poprzedni rok (w przypadku projektów partnerskich, również przychód partnera), który jest równy lub wyższy od rocznych wydatków w projektach realizowanych w danej instytucji (dla projektów partnerskich, w których partner ponosi wydatki, obroty sumują się). W przypadku projektów trwających powyżej jednego roku obrót powinien być równy bądź wyższy wydatkom w roku, w którym koszty są najwyższe”. Zaś w przypadku woj. kujawsko-pomorskiego – „Roczny obrót wnioskodawcy i partnera/ów (jeśli dotyczy) jest równy lub wyższy od rocznych wydatków w projekcie”.

W woj. dolnośląskim pojawiło się kryterium niezalegania z należnościami: „Czy Wnioskodawca nie zalega z uiszczeniem podatków, jak również z opłaceniem składek na ubezpieczenie społeczne i

zdrowotne, Fundusz Pracy, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych lub innych należności wymaganych odrębnymi przepisami prawa?”.

W woj. wielkopolskim z kolei ogromną trudność sprawiało organizacjom wypełnienie wniosku w generatorze LSI, co było niezbędnym warunkiem formalnym. Generator był przystosowany raczej do składania wniosków przez sektor biznesu i na prowadzenie działalności gospodarczej aniżeli do wniosków z EFS. Ułatwieniem jest rozwiązanie związane z dostarczeniem wniosku w ciągu pięciu dni od wysłania wersji elektronicznej.

2. Kryterium dostępu

W tej części raportów regionalnych analizowano, jakie kryteria dostępu obowiązują w ramach badanego konkursu w RPO 2014+.

W żadnym z konkursów nie stwierdzono dyskryminacji podmiotów, które zgodnie z ogólnymi kryteriami mogą ubiegać się o dofinansowanie, ze względu na zastosowane kryteria dostępu.

3. Ogólne kryteria horyzontalne

Kryteria horyzontalne obowiązujące w ramach konkursów w RPO 2014+ w poszczególnych województwach koncentrowały się wokół kwestii zgodności projektów z właściwym prawodawstwem krajowym, w tym z ustawą z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz.U. z 2013 r. poz. 907, z późn. zm.) oraz zapewnienia zgodności projektu z horyzontalnymi zasadami równości szans kobiet i mężczyzn (w oparciu o standard minimum), równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zrównoważonego rozwoju. Te kryteria pojawiały się najczęściej jako kryteria horyzontalne – w zasadzie tylko w woj. małopolskim nie zostały one wyrażone wprost w zestawie kryteriów horyzontalnych; w tym województwie kryteria horyzontalne zawarte są w kryteriach formalnych.

W przypadku woj. lubelskiego zgodność projektu z zasadą równości szans kobiet i mężczyzn (w oparciu o standard minimum) jest wymieniona jako osobne kryterium, natomiast nie ma już bezpośredniego odwołania do zasady zgodności projektu z zasadą zrównoważonego rozwoju oraz zasadą równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami. Co najprawdopodobniej oznacza, że są one ujęte w ramach kryterium „Zgodność projektu z pozostałymi politykami i zasadami/prawodawstwem wspólnotowym”, natomiast nie zostały wyrażone wprost. Również tylko w woj. lubelskim wymienione są takie kryteria, jak zgodność projektu z zapisami właściwych wytycznych horyzontalnych i wytycznych programowych IZ, zasadność i kwalifikowalność wydatków, efektywność wydatków oraz prawidłowość sporządzenia budżetu.

Z kolei woj. podkarpackie to jedyne województwo, w którym pojawiły się takie kryteria, jak skierowanie projektu do grup docelowych pochodzących z obszaru województwa oraz zakres finansowy projektu, który spełnia kryteria kwalifikowalności.

Natomiast w woj. zachodniopomorskim wśród kryteriów horyzontalnych znalazły się takie kryteria, jak:

- Zdolność organizacyjno-operacyjna – Beneficjent gwarantuje zdolność organizacyjną do realizacji projektu zgodnie z zakresem wskazanym we wniosku. Beneficjent dysponuje doświadczeniem w realizacji podobnych przedsięwzięć. Beneficjent zapewni do realizacji

projektu odpowiednio wykwalifikowaną kadre, zarówno do jego obsługi, jak i realizacji przedsięwzięć merytorycznych. Beneficjent dysponuje odpowiednim potencjałem technicznym.

- Zdolność finansowa – Kondycja finansowa Beneficjenta gwarantuje osiągnięcie deklarowanych produktów lub rezultatów, zgodnie z deklarowanym planem finansowym i w terminie określonym we wniosku o dofinansowanie. Beneficjent zapewnia środki finansowe do utrzymania projektu w okresie trwałości (jeśli dotyczy). Beneficjent oraz Partnerzy krajowi (o ile dotyczy), ponoszący wydatki w danym projekcie z EFS, posiadają łączny obrót za rok kalendarzowy równy lub wyższy od łącznych rocznych wydatków w danym projekcie i innych projektach realizowanych w ramach EFS, których stroną umowy o dofinansowanie jest instytucja, w której dokonywana jest ocena wniosku w roku kalendarzowym, w którym wydatki są najwyższe.

W woj. śląskim (i tylko w tym województwie) pojawiło się natomiast kryterium zgodności projektu z zasadą partnerstwa. Jako że jest to bardzo szerokie pojęcie, obejmujące różne zagadnienia w ramach systemu funduszy UE, należy na etapie oceny wniosku zwrócić szczególną uwagę na precyzyjne określenie obszaru oceny tego kryterium.

Tylko w pięciu województwach: podlaskim, lubelskim, świętokrzyskim, podkarpackim i kujawsko-pomorskim, wśród kryteriów horyzontalnych wymieniono zgodność projektu z Regionalnym Programem Operacyjnym oraz ze Szczegółowym Opisem Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego, z tym że w przypadku woj. lubelskiego oraz świętokrzyskiego jest mowa tylko o zgodności z SzOOP. W woj. świętokrzyskim dopuszczono warunkowe spełnienie tego kryterium, a więc oceniane nie zero-jedynkowo.

4. Ogólne kryteria merytoryczne

Zestaw kryteriów merytorycznych we wszystkich województwach jest bardzo podobny i obejmuje następujące kryteria:

- Adekwatność doboru grupy docelowej do właściwego celu szczegółowego RPO 2014-2020 oraz jakość diagnozy specyfiki tej grupy;
- Zgodność projektu z właściwym celem szczegółowym Priorytetu Inwestycyjnego RPO 2014-2020 oraz adekwatność doboru i opisu wskaźników, źródeł oraz sposobu ich pomiaru;
- Trafność opisanej analizy ryzyka nieosiągnięcia założeń projektu;
- Spójność zadań przewidzianych do realizacji w ramach projektu oraz trafność doboru i opisu tych zadań;
- Adekwatność potencjału Wnioskodawcy i Partnerów (o ile dotyczy) oraz sposobu zarządzania projektem;
- Adekwatność doświadczenia Wnioskodawcy i Partnerów (o ile dotyczy) do zakresu realizacji projektu oraz ich potencjał społeczny;
- Prawidłowość budżetu projektu.

Co ciekawe, nie we wszystkich województwach wśród kryteriów znalazła się trwałość projektów oraz efektywność kosztowa projektu w kontekście zasadności zaplanowanych w projekcie zadań i niezbędności planowanych wydatków oraz ich kwalifikowalności. Natomiast w przypadku obu tych

kryteriów niezbędne jest dokładne opisanie w Karcie oceny projektu, w jaki sposób będą przyznawane punkty w ramach tych kryteriów.

Kryteria merytoryczne konkursów w ocenie autorów raportów regionalnych są spójne i uszczegóławiają założenia w PO/SzOOP.

5. Kryteria strategiczne

W pięciu województwach: warmińsko-mazurskim, podkarpackim, opolskim, śląskim oraz dolnośląskim, nie zastosowano kryteriów strategicznych (premiujących) w ogłoszonych konkursach. W pozostałych województwach zastosowane kryteria strategiczne różniły się ze względu na specyfikę ogłoszonego konkursu. Przykładowo, w woj. podlaskim kryteria strategiczne określone zostały w dokumencie „Wymogi formalne i kryteria oceny projektów” jako kryteria premiujące i były następujące:

1. Zakres wsparcia (10 pkt) – formy wsparcia powiązane z potrzebami branż; „zielona” i „biała” gospodarka,
2. Skuteczność realizacji projektów (10 pkt) – po opuszczeniu programu prace podejmie co najmniej 24% osób z niepełnosprawnościami,
3. Skuteczność realizacji projektów (10 pkt) – po opuszczeniu programu kwalifikacje zawodowe uzyska co najmniej 80% uczestników szkoleń,
4. Grupa docelowa (5 pkt) – 50% uczestników projektu stanowią osoby z niepełnosprawnościami.

W woj. wielkopolskim procedura przewiduje kryteria strategiczne tzw. „premiujące”, jednak w dużej mierze preferują one samorządy (w przypadku projektów dotyczących przedszkoli), a także nie uwzględniają analizy potrzeb i problemów na danym terenie oraz ewentualnej konkurencji, a co za tym idzie, trwałości – zarówno na poziomie aplikowania, jak i całej procedury, np. w wyniku uzyskania dofinansowania. Problemem były konkursy dotyczące aktywizacji zawodowej (WRPO2014+ 6.2; POWER 1.02 dotyczący młodzieży) – otóż zapis w wytycznych, SzOOP oraz dokumentacji konkursowej brzmi: „Staż może być realizowany w organizacji pozarządowej i przybiera wówczas formę wolontariatu”. Ta sytuacja bardzo utrudnia możliwość realizacji stażu w NGOs, a co ważniejsze, pozbawia beneficjentów możliwości poznania spektrum pracy w organizacjach pozarządowych. Zapis jest bardzo niefortunny. Przedstawiciel Ministerstwa Rozwoju podczas posiedzenia Komitetu Monitorującego Wielkopolski RPO 23.09.2015 r. zadeklarował zmianę zapisu, ale do czasu zakończenia naboru tego nie poprawiono. Wiele organizacji zostało wprowadzonych w błąd i z powodu tego zapisu wycofało się z aplikowania o środki. Sprawa była zgłaszana zarówno do IP, jak i IZ w przypadku obu konkursów. Warto też zauważyć, że nie było to kryterium, ale zapis w „dolnym przypisie”.

4.12.2015 r. w odpowiedzi na pytanie członkini Komitetu Monitorującego Wielkopolski RPO w sprawie przedłużenia terminu naboru lub zawieszenie naboru do czasu korekty zapisu „Staż może być również realizowany w organizacjach pozarządowych i przybiera wówczas formę wolontariatu”, przedstawicielka Wydział Zarządzania w Departamencie Europejskiego Funduszu Społecznego Ministerstwa Rozwoju odpowiedziała drogą mailową w następujący sposób: „Uprzejmie informuję, że rzeczywiście zgodnie z przypisem 10 zawartym w sekcji 3.5.2 Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020 w przypadku realizacji staży w organizacjach

pozarządowych mogą one przybierać wyłącznie formę wolontariatu. Uprzejmie informuję, że zapis ten zgodnie z wcześniejszymi zapowiedziami zostanie zmodyfikowany przy najbliższej nowelizacji Wytycznych, która jest planowana na początku 2016 r., tak by umożliwić realizację staży również w organizacjach pozarządowych. Jednakże, do czasu zmiany Wytycznych wiążące pozostają zapisy obowiązującej wersji Wytycznych”.

W żadnym z konkursów nie zaobserwowano nieadekwatności kryteriów (np. do wymaganych wskaźników projektu) bądź wykluczenia z konkursu potencjalnych beneficjentów.

6. Spójność zapisu ogłoszenia do konkursu z kartą oceny

W tej części raportów poddawano analizie, czy sposób weryfikacji aplikacji pod względem spełnienia kryteriów formalnych, dostępu i horyzontalnych jest odpowiedni, nie budzi wątpliwości co do uzyskiwanego wyniku.

W woj. lubelskim sposób weryfikacji wniosku po względem spełnienia kryteriów formalnych, dostępu i horyzontalnych nie budził wątpliwości, natomiast zasadność zastosowania części kryteriów – np. kryteria horyzontalne 1. „Zgodność projektu z przepisami ustawy prawo zamówień publicznych” i 2. „Zgodność projektu z zasadami pomocy publicznej” już tak. Kryteria tego typu wymuszają zamieszczanie „oczywistych” [deklaratywnych] zapisów w odpowiednich punktach wniosku (co powoduje wykorzystywanie tym samym limitu znaków, a ominięcie zapisu oznacza odrzucenie wniosku). Kryteria tego typu mogłyby być zastąpione poprzez wprowadzenie właściwych punktów do części oświadczenia Wnioskodawcy.

Z kolei w woj. podkarpackim zapisy z ogłoszenia można uznać za częściowo spójne z Kartą oceny. W przypadku obu konkursów wymienione są w Kartach formalnych wszystkie kryteria formalne wraz z pytaniami. Jeżeli chodzi o kryteria specyficzne, to w konkursie z działania 7.3 wymienione zostały wskazane w Regulaminie kryteria specyficzne, natomiast w konkursie z działania 8.5 – nie. Analogiczna sytuacja jest z Kartą oceny merytorycznej. W konkursie z działania 7.3 w części D wymienione są kryteria premiujące, zaś w konkursie z działania 8.5 – nie.

Z kolei w woj. opolskim do Regulaminu konkursu nie została załączona karta oceny. W Regulaminie konkursu wskazano listę sprawdzającą wniosek o dofinansowanie projektu w zakresie spełnienia wymogów formalnych wraz ze sposobem ich uzupełnienia oraz katalog możliwych do uzupełnienia braków formalnych oraz oczywistych omyłek.

W woj. świętokrzyskim w kryteriach horyzontalnych weryfikacja aplikacji dopuszcza w kilku przypadkach „warunkowe spełnienie kryterium”. Nie jest jednak opisane w karcie oceny, w jakim przypadku to następuje i co oznacza takie stwierdzenie.

7. Ocena dokumentów wymaganych do podpisania umowy

W tej części raportów regionalnych oceniano, czy wyznaczono wystarczająco dużo czasu na wypełnienie i przekazanie dokumentów (biorąc pod uwagę np. czas na uzyskanie danego zaświadczenia).

W woj. warmińsko-mazurskim załączniki należy dostarczyć w ciągu siedmiu dni. Oprócz pełnomocnictwa (jeśli dotyczy) i wyodrębnienia rachunku pozostałe załączniki są sporządzane przez wnioskodawcę (i ewentualnych partnerów) oraz nie wymagają dłuższego czasu na ich przygotowanie.

W woj. lubelskim, zgodnie z Regulaminem, Wnioskodawca w terminie 14 dni od dnia doręczenia pisma informującego o pozytywnej ocenie projektu oraz wybraniu go do dofinansowania składa dokumenty – załączniki do umowy o dofinansowanie:

a) oryginały lub kopie dokumentów poświadczające umocowanie osób reprezentujących wnioskodawcę do zawarcia umowy o dofinansowanie;

b) oryginał lub kopię zaświadczenia z ZUS-u o niezaleganiu z opłacaniem składek na ubezpieczenie społeczne, z okresu nie dłuższego niż 3 miesiące przed dniem złożenia kompletu wymaganych dokumentów do umowy;

c) oryginał lub kopię zaświadczenia o niezaleganiu z podatkami z właściwego Urzędu Skarbowego, z okresu nie dłuższego niż 3 miesiące przed dniem złożenia kompletu wymaganych dokumentów do umowy [...]

W woj. małopolskim z kolei załączniki do umowy oparte są na oświadczeniach wnioskodawcy, więc nie ma potrzeby uzyskiwania dodatkowych zaświadczeń.

W woj. opolskim w Regulaminie konkursu nie podano żadnych informacji dotyczących procesu podpisywania umów o dofinansowanie dla wniosków, które otrzymały pozytywną ocenę merytoryczną; do regulaminu konkursu załączono tylko wzór umowy o dofinansowanie.

Autorzy raportów regionalnych nie zaobserwowali barier w dostarczeniu załączników wymaganych do podpisania umowy, nie stwierdzili również, że ilość załączników jest za duża.

8. Wymagania finansowe

Jeśli chodzi o wymagania finansowe stawiane przed NGOs w konkursach w ramach RPO 2014+, to sytuacja wygląda różnie w poszczególnych województwach.

W woj. warmińsko-mazurskim Regulamin konkursu nie określił szczegółowych wymogów dotyczących minimalnej wysokości rocznego obrotu, zaś ocena potencjału finansowego odnosiła się do wszystkich potencjalnych wnioskodawców analogicznie.

W woj. podlaskim z kolei wniesienie do projektu zasobów finansowych było dodatkowo punktowane w ramach oceny merytorycznej. Ponadto Beneficjent zobowiązany był do „wniesienia zabezpieczenia należytego wykonania zobowiązań wynikających z Umowy na kwotę wartości dofinansowania w formie weksla in blanco wraz z deklaracją wekslową. Osoby prawne oraz jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej wnoszą dodatkowo zabezpieczenie w postaci poręczenia wekslowego [...]"

W woj. lubelskim minimalna wartość projektu wynosiła 100 tys. PLN; ponadto konieczność spełnienia kryteriów dotyczących rocznych obrotów (nie niższych niż roczny budżet przedkładanego projektu) oraz konieczność wniesienia wkładu własnego to czynniki, które utrudniają organizacjom pozarządowym aplikowanie. W szczególności jest to bariera dla NGOs, które np. nie dysponują dużymi budżetami, opierają się głównie na pracy wolontariuszy i/lub nie posiadają dotychczas doświadczenia w skutecznym aplikowaniu o środki unijne.

W woj. opolskim wymagania finansowe były jednolite dla wszystkich wnioskodawców. Maksymalny poziom dofinansowania wynosił 85%, zaś poziom wkładu własnego – 15%. Nie określono minimalnej wartości projektu.

W woj. dolnośląskim w kryteriach merytorycznych był oceniany potencjał Wnioskodawcy i Partnerów, również finansowy. Wnioskodawcy musieli odpowiedzieć na pytanie, czy podmioty zaangażowane w realizację projektu posiadają odpowiedni potencjał (kadrowy, techniczny, finansowy) do realizacji projektu. Ocenie poddawany był przede wszystkim opis potencjału w kontekście możliwości jego wykorzystania na potrzeby realizacji projektu. W ramach kryterium IOK dopuszczano możliwość oceny warunkowej.

W woj. wielkopolskim początkowo uwzględniano w karcie oceny merytorycznej analizę potencjału, w tym potencjału finansowego, ale bez wymogu związanego np. z obrotami za poprzednie lata. Obecnie [listopad 2015 r.] w wyniku decyzji Komitetu Monitorującego Wielkopolski RPO potencjał finansowy stanowić będzie kryterium dostępu jako ogólne sformułowanie bez oznaczenia kryterium dotyczącego obrotów. Umożliwia to nowym podmiotom, które startują w partnerstwie, opis sytuacji lub działań i doświadczenia kadry i „obronienia” merytorycznie projektu, także w wyniku złożenia ewentualnego protestu lub odwołania do sądu.

W woj. świętokrzyskim jako jedno z kryteriów formalnych (*RPSW.10.02.01-IP.01-26-004/15*) wprowadzono zapis: *Czy wnioskodawca oraz partnerzy krajowi (o ile dotyczy), ponoszący wydatki w danym projekcie z EFS, posiadają łączny obrót za ostatni zatwierdzony rok obrotowy zgodnie z ustawą z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2013 r. poz. 330, z późn. zm.) (jeśli dotyczy) lub za ostatni zamknięty i zatwierdzony rok kalendarzowy równy lub wyższy od łącznych rocznych wydatków w ocenianym projekcie i innych projektach realizowanych w ramach EFS, których stroną umowy o dofinansowanie jest instytucja, w której dokonywana jest ocena formalna wniosku w roku kalendarzowym, w którym wydatki są najwyższe?* Ponadto w ocenie merytorycznej ocenia się zasoby finansowe, jakie wniosą do projektu Wnioskodawca i Partnerzy (można uzyskać maks. 3 punkty), pomimo tego, iż finansowa forma wkładu własnego nie jest wymagana w wytycznych (beneficjent ma do wyboru wykazanie wkładu finansowego i/lub pozafinansowego - przyp. red.). Ponadto w karcie oceny nie ma informacji, ile punktów oceniający przyzna konkretnie w zależności od wielkości wniesionego wkładu finansowego.

9. Zasady dotyczące pomocy publicznej

W trzech województwach: warmińsko-mazurskim, małopolskim oraz świętokrzyskim, w treści RPO nie opisano zasad dotyczących pomocy publicznej. W pozostałych województwach kwestia ta została ujęta w bardzo różny sposób, np. w woj. podlaskim zasady dotyczące pomocy publicznej opisano bardzo ogólnie, odsyłając do odpowiednich rozporządzeń. Z kolei w woj. lubelskim i opolskim zasady dotyczące pomocy publicznej zostały szczegółowo zapisane w dokumencie RPO oraz w Regulaminie konkursu. W przypadku woj. śląskiego dokumentem, w którym są opisane zasady dotyczące udzielania pomocy publicznej, jest SzOOP.

W woj. wielkopolskim zapisy dotyczące pomocy publicznej w dokumentacji są lakoniczne. W przypadku organizacji pozarządowych nie wiadomo, jak wypełniać formularze oraz np. jak obliczać wkład własny. Warto zauważyć, że w przypadku niektórych dokumentacji konkursowych w ramach POKL ogłaszanych jeszcze przez MPiPS zawierano w dokumentacji konkursowej przykłady obliczeń itp. W obecnym naborach od beneficjenta właściwie oczekiwano pełnej wiedzy na temat pomocy

publicznej oraz pomocy publicznej de minimis. Spotkanie, które zorganizował Urząd Marszałkowski, nie rozjaśniło tych wątpliwości u znacznej części osób do tego stopnia, że część organizacji pozarządowych nie złożyła wniosku w konkursie dotyczącym przyznawania dotacji na samozatrudnienie (WRPO 2014+, konkurs 6.3.1.), gdyż rozumiała, że wówczas całość muszą liczyć jako pomoc publiczną, a nie wiedzą właściwie jak. W tej sprawie nie odbyło się żadne dodatkowe szkolenie czy spotkanie.

10. Poziom wymaganego wkładu własnego

Poziom wkładu własnego w konkursach w poszczególnych województwach był różny; w woj. podlaskim, lubelskim, podkarpackim, małopolskim, opolskim, śląskim, dolnośląskim, lubuskim, wielkopolskim, zachodniopomorskim, pomorskim, kujawsko-pomorskim, łódzkim oraz świętokrzyskim wynosił on 5% wartości projektu (w przypadku woj. podkarpackiego w Działaniu 7.3 minimalny wkład własny wynosi 5% wartości projektu pomniejszonej o środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej, zaś w Działaniu 8.5 minimalny wkład własny wynosi 5% wartości projektu pomniejszonej o wartość środków przekazanych przez beneficjenta na tworzenie miejsc pracy w ekonomii społecznej zgodnie z SZOOP.)

W woj. śląskim poziom ten wynosił 10%, zaś w woj. wielkopolskim w dużej mierze zależy on od konkursu i kształtuje się na poziomie 10-15%. W woj. łódzkim, zachodniopomorskim i warmińsko-mazurskim poziom wkładu własnego wynosił 15%, zaś w woj. mazowieckim – 20% dla Ośrodków Pomocy Społecznej i Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie, a 5% dla pozostałych podmiotów.

11. Możliwość ponoszenia wkładu własnego w formie finansowej i rzeczowej

We wszystkich województwach była możliwość wniesienia wkładu własnego zarówno w formie finansowej, jak i rzeczowej, z tym że w przypadku konkursu w woj. łódzkim w dokumentacji konkursowej zabrakło wykładni dotyczącej formy wkładu własnego, ale ponieważ projekt dotyczył wyposażenia bazy ratowniczo-gaśniczej ochotniczych straży pożarnych, należy sądzić, że wkład własny mógł być wnoszony jedynie w formie pieniężnej. Z kolei w woj. świętokrzyskim zostało wprowadzone kryterium w ocenie merytorycznej oceniające zasoby finansowe, jakie wniesie do projektu Wnioskodawca i Partnerzy, co premiowało wnioskodawców, którzy wniosą wkład w 100% finansowy.

12. Podmiot wybierający formę ponoszenia wkładu własnego

We wszystkich województwach oprócz woj. łódzkiego to beneficjent mógł wybrać formę wniesienia wkładu własnego.

13.3 PROCEDURA OCENY WNIOSKÓW

1. Dwustopniowa ocena wniosków

W przypadku woj. śląskiego oraz kujawsko-pomorskiego procedura oceny wniosków jest jednostopniowa, w pozostałych województwach – dwustopniowa i obejmuje ocenę kryteriów formalnych oraz następnie kryteriów merytorycznych.

2. Czas oceny wniosków

Czas oceny wniosków w poszczególnych konkursach w województwach był różnie określany. Poniżej znajdują się przykładowe terminy oceny wniosków i rozstrzygnięcia konkursów w wybranych województwach:

Woj. warmińsko-mazurskie:

- 1) ocena wymogów formalnych - w ciągu 7 dni
- 2) ocena kryteriów formalnych (I etap oceny, tj. ocena formalna) – 14 dnia od przydzielenia wniosku do oceny
- 3) ocena merytoryczna (II etap oceny merytorycznej) – uzależniony od liczby wniosków skierowanych do oceny:
  - a) do 100 wniosków – nie dłużej niż 20 dni (od zakończenia oceny formalnej),
  - b) 101-200 wniosków – nie dłużej niż 30 dni,
  - c) powyżej 200 – nie dłużej niż 40 dni.

W woj. dolnośląskim IOK (Dolnośląski Wojewódzki Urząd Pracy) przewiduje, że właściwy termin dokonania oceny nie przekroczy 45 dni od daty zakończenia naboru (30.11.2015 r.).

W woj. zachodniopomorskim zgodnie z Regulaminem konkursu wnioski o dofinansowanie można składać w okresie od 15.12.2015 r. do 11.02.2016 r. Dokumentacja konkursowa sztywno wskazuje, że data rozstrzygnięcia konkursu przypadnie na 13 czerwca 2016 r., czyli ponad 4 miesiące od momentu złożenia wniosku.

W woj. łódzkim etap oceny formalnej ma trwać do 65 dni, licząc od dnia następującego po terminie składania wniosków, zaś ocena merytoryczna powinna zostać zakończona w ciągu 30 dni po zakończeniu oceny formalnej.

3. Ocena globalna/strategiczna?

W 10 województwach (warmińsko-mazurskie, lubelskie, podkarpackie, opolskie, dolnośląskie, zachodniopomorskie, kujawsko-pomorskie, łódzkie, świętokrzyskie, mazowieckie) nie zastosowano oceny strategicznej w ogłoszonych konkursach, zaś w pozostałych województwach taka ocena została zastosowana.

13.4 POZIOM ZAINTERESOWANIA KONKURSAMI

W tej części raportu starano się oszacować, jakie jest zainteresowanie podmiotów ubiegających się o dofinansowanie w ramach badanego konkursu.

Praktycznie we wszystkich województwach, w których bądź konkurs już się zakończył i można oszacować liczbę aplikacji, bądź znana jest liczba osób biorących udział w spotkaniach informacyjnych, jest mowa o bardzo dużym zainteresowaniu konkursem.

W opinii autorki raportu regionalnego, w woj. wielkopolskim konkursy budzą ogromne zainteresowanie, niestety w dużej mierze organizacje pozarządowe nie są w stanie się przebić ze swoimi projektami przez gąszcz dokumentacji konkursowych.

W woj. świętokrzyskim zainteresowanie znacznie przekroczyło możliwości alokacji. Niepokojące jest to, że wnioskodawcami, którzy przeszli do etapu oceny merytorycznej, są przeważnie podmioty spoza województwa (79%) oraz to, że bardzo dużo wniosków odpadło na etapie oceny formalnej.

13.5 UWAGI DODATKOWE

Autor raportu z woj. podkarpackiego zwraca uwagę na fakt, że w ogłoszeniu konkursowym nie są wskazane LPI funkcjonujące i finansowane w ramach pomocy technicznej jako miejsca, gdzie można uzyskać informację czy wsparcie związane z aplikowaniem w konkursach. Wskazany natomiast do udzielania informacji jest wydział WUP odpowiedzialny za realizację danego konkursu, a także Punkt Informacyjny EFS w Wojewódzkim Urzędzie Pracy w Rzeszowie.

Według wniosków z raportu z woj. małopolskiego z kolei – przy pierwszym wniosku problemem może być podpis elektroniczny, gdyż wnioski składa się tylko w wersji elektronicznej i muszą być podpisane podpisem elektronicznym. Kolejnym problemem jest pomoc publiczna, która w żadnym miejscu nie została prawidłowo wyjaśniona – aplikant jest odsyłany jedynie do odpowiednich rozporządzeń.

Pierwsze konkursy w woj. wielkopolskim pokazują, że sporo problemów sprawia nowy generator, który jest inny aniżeli ten w POKL i inny aniżeli centralnie SOWA.

W woj. pomorskim w dokumentacji konkursowej nie było zapisów wprost blokujących dostęp dla organizacji pozarządowych. Sama dokumentacja i konkurs przygotowane były jednak w sposób niestaranny, mogący wprowadzać w błąd co mniejsze, niedoświadczone i niemające stałych pracowników organizacje.

W przypadku woj. mazowieckiego zwrócono uwagę na problemy z generatorem wniosków – Mewa 2.0, który jest narzędziem niedopracowanym, powodującym w najlepszym razie opóźnienia w złożeniu wniosku lub uniemożliwiającym złożenie wniosku w ogóle. Przy ogromnym popycie serwer zawiesza się, system „taduje” wniosek kilka godzin, jeśli w ogóle go przyjmuje. Obsługa generatora

wymaga znajomości kodów (nie zawiera bibliotek potrzebnych kodów, które powinny być w rozwijanym menu), jest nieprzejrzysty i niepraktyczny. Z rozmów autorki raportu regionalnego wynika, że doświadczeni wnioskodawcy mieli problemy ze złożeniem wniosków, zaś dla organizacji aplikujących po raz pierwszy mógł to być problem nie do przeskokowania. Bardzo duże zainteresowanie konkursami z nowej perspektywy na lata 2014-2020 spowodowało dodatkowo, że bardzo trudno jest się dodzwonić do Głównego Punktu Informacyjnego w Warszawie. Podaż szkoleń dotyczących nowej perspektywy i konkursów jest zbyt mała w stosunku do popytu.

14. REKOMENDACJE

TECHNICZNE:

1. Przed ogłoszeniem konkursu poprawność funkcjonowania generatora wniosków powinna zostać zweryfikowana przez IOK (niezbędne jest wyeliminowanie niedociągnięć technicznych związanych z generatorami wniosków, które potrafią powodować w najlepszym razie opóźnienia w złożeniu wniosku lub uniemożliwiają złożenie wniosku w ogóle).
2. Informacje o konkursie powinny pojawiać się w „Aktualnościach” na stronach internetowych Punktów Informacyjnych o Funduszach Europejskich.
3. Wskazane jest zwiększenie funkcjonalności stron internetowych RPO – mimo że praktycznie wszystkie spełniają wymogi WCAG 2.0 AA, to są dosyć trudne w nawigowaniu (często trzeba używać paska przewijania).

MERYTORYCZNE:

1. Niezbędne jest, na etapie publikowania dokumentacji konkursowej, jasne i czytelne wyjaśnienie zagadnienia pomocy publicznej, ponieważ w części województw opublikowane informacje odnosiły wyłącznie do opublikowanych rozporządzeń, które ciężko zrozumieć bez fachowego wsparcia prawnego.
2. Dostosowanie podaży usług Punktów Informacyjnych o Funduszach UE do popytu na informacje.
3. Potrzebna jest szeroka dystrybucja informacji o otwarciu naboru wniosków – często informacje dotyczące konkursów są zamieszczane tylko na stronie dedykowanej funduszom RPO, co powoduje ograniczenie zasięgu informacji do tych podmiotów, które już wiedzą, gdzie szukać dofinansowania.
4. Niezbędne jest formułowanie dokumentów konkursowych językiem prostym i zrozumiałym dla odbiorcy niemającego doświadczenia w funduszach UE, również ze względu na nazewnictwo różniące się od nazewnictwa stosowanego w poprzedniej perspektywie UE oraz licznie przywoływane akty prawne i wytyczne.
5. Konieczne jest publikowanie ogłoszeń o konkursach w wersji finalnej – tzn. niewprowadzanie zmian w treści dokumentów konkursowych już po ogłoszeniu konkursu.
6. Należy przeprowadzić analizę powodów odrzucenia wniosków na etapie oceny formalnej, zastanowić się, z jakiego powodu najczęściej odpadają wnioski, i próbować zaradzić tej sytuacji.

7. Na etapie oceny merytorycznej niedopuszczalne i niezgodne z wytycznymi jest premiowanie faktu wykazania wkładu finansowego przez Wnioskodawcę.
8. Należy w ogłoszeniach o konkursie podawać harmonogram oceny wniosków, z podaniem przybliżonych dat. Wnioskodawcy nie są w stanie na podstawie regulaminu konkursu określić, kiedy rozpoczną się czy zakończą poszczególne etapy oceny.
9. W regulaminie odwołując się do określonego aktu prawnego, wytycznych czy programu, warto załączyć linka bezpośrednio do danego dokumentu (wnioskodawca ma wtedy pewność, że podany dokument czy akt prawny to właśnie ten, do którego odwołuje się dokumentacja).
10. Należy dbać o jasność i precyzyjność oznaczeń dokumentów zamieszczanych na stronach internetowych RPO (przykładem może być tu treść RPO woj. świętokrzyskiego, co do której regionalne NGOs nie mają pewności, czy jest zatwierdzona przez Zarząd Województwa) oraz przy dokumentach zamieszczać uchwały o ich zatwierdzeniu.
11. W przypadku stosowania przy ocenie merytorycznej wniosków zapisu o „warunkowym spełnieniu kryterium”, należy w karcie oceny wniosku podać precyzyjnie, co taki zapis oznacza i jakie są warunki spełnienia danego kryterium. Należy również starannie rozważyć i poddać pod ocenę Komitetu Monitorującego, czy taka formuła oceny jest konieczna.
12. Po finalnym uruchomieniu działającego generatora wniosków aplikacyjnych w danym województwie wskazane jest przeprowadzenie szkoleń dla potencjalnych beneficjentów z jego obsługi.